

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.**
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Az OMGE. közgyűlése.

(1898. november 27.)

Jelen voltak: gróf Apponyi Albert, Balás Arpád, Bathó Ferencz, Bálint Imre, Bálintffy Pál, Bedő Albert dr., Bernáth Béla, Bogay Máté, Bolla Mihály, Buday Barna, Bujanovics Sándor, Czeiner Nándor, Csekolics Endre gr., Cserháti Sándor, Csillag Gyula dr., Darányi Béla, Darányi Gyula dr., Darányi Kálmán, Daróczy Vilmos, Dezsőffy Béla, Desseffy Ödön, Dióssy Imre, Dömötör László dr., Drucker Jenő dr., Elek Emil, Emich Gusztáv, Eörsy Ferencz, Eösz Ferencz, Eszterházy Miklós Mórca gr., Etter Kálmán, Farkas Ábrahám, Farkas Miksa dr., Förster Ottó, Földvály József dr., Förster Aurél, Fromm Antal, Gaál Jenő dr., Galgóczy Károly, Grundt József ifj., György Endre, Hagara Viktor dr., Hajós József, Hegedüs János dr., Hegedüs József, Hételendi Ferencz, Holeczer József, Holényi Ferencz, Huchthausen Vilmos, Ivánka Oszkár, Jancsó Dezső, Jasskó Géza, Jeszenszky Pál, Juhász Antal, Juresek Győző, Kasztl László, Károly Rezső, Károlyi Sándor gr., Kenéz Zoltán, Kerpely Kálmán, Kirchner Lajos, Klíma Miklós, Kodolányi Antal, Kostyán Ferencz, König József, Lejtényi György, Leveleki Ármán, Libits Adolf, Lipthay Béla, Lossonezy Mihály, Löherer Andor, Madi Kovács László, Magyar Kázmér, Makfalvy Géza, Malcomes Jeromos br., Manndorf Géza br., Markovics János, Máday Izidor, Málnássy Ferencz, Melczer Gyula, Meskó Pál, Mérey Lajos, Miklós Ödön, Miklós Ödön ifj., Mckri Sándor, Molnár István, Monostori Károly, Nagy Vince, Nedeczky Tibor, Oláh József, Ondrejovich László, Paikert Alajos, Perczel Ferencz, Perlaky Elek, Pirkner János, Pless Mátvás, Prenoszil Ödön, Propper Samu, Rátz István dr., Reusz Henrik, Rédly Gyula, Révész István, Rodiczky Jenő, Rónay Pál, Rubinek Gyula, Sass Béla, Scitovszky János, Seress Gyula, Siegler Gyula, Somogyi. g. e., Sporzon Pál ifj., Stenczel Mihály, Suhajda

István, Sümegh János, Szatmár. g. e., Szent-Iványi Árpád, Szentivány Zoltán, Szevera Károly, Szilassy Zoltán, Szilágyi Gyula, Szőnyi Zsigmond, Tahy István, Thaisz Lajos, Tormay Béla, Tóth Lőrincz, Töttösy Sándor, Ugron Ákos, Ury Béla, Vay Béla, Vécsy József br., Vértessy Tivadar, Wiener Moskó, Wilfing Nándor, Zalay Kálmán, Zay Miklós gr., Ziegler Győző, Zoltán Elek csepei.

Elnöki megnyitó.

Gróf *Desseffy* Aurél, az OMGE. elnöke az alábbi beszéddel nyitotta meg a közgyűlést: Tisztelt Közgyűlés!

Amidőn az egyesület évi rendes közgyűlését megnyitom, lehetetlen, hogy meg ne emlékezzem azon szomorú és megrendítő eseményről, amely eleinte szinte hihetetlennek látszott, — sajnos — hogy később valóban bizonyult.

F. év szeptember 10-én ugyanis a társadalomnak egy undorító alakja, hazánk királynéját meggyilkolta és ezáltal egy oly undorító cselekedett követett el, amely páratlanul áll világtörténelmünkben.

Ez vesztéség bennünket kétszeresen sujt, azért is, mert benne szeretett királynékat, egy magaslelkű nőt veszítettünk el, másrészt elvesztettük azt, aki alkotmányos életünk felvirágoztatásában nagy szerepet játszott, azóta is minden viszonyok között nemzetünk iránti valódi barátságának nem egy tanujelét adta, s lehet mondani, hogy nemzetünknek őrangyala volt. Legyen áldott az ő emléke!

De volt egy másik vesztéségünk is, amely egyesületünket érte és ez gróf *Bethlen* András alelnökünk elhalálása, akit a kérlelhetetlen betegség közülünk kiragadott. Ő, mint főispán majd mint földművelésügyi miniszter, azután pedig mint egyesületünk alelnöke mindig velünk érzett, s azon irányzatoknak, a melyeket mi vagyunk hivatva képviselni és előmozdítani: egyik legjelesebb bajnoka volt. Ő mint földművelésügyi miniszter igen sok kezdeményezésnek vetette meg alapját és éppen az ő ideje alatt fejtett ki egyesületünk nagyobb s országosra szóló tevékenységet s később is mint egyesületünk alelnöke bár rövid ideig, nagy lelkesedéssel és buzgalommal vett részt az egyesületi ügyek

intézésében. Elhalálásával tehát nagy veszteség érte egyesületünket s azért méltóztassék megengedni, hogy jegyzőkönyvünkben is megemlékezzünk e szomorú esetről. S most nem is kívánok az elhunyt alelnök érdemeinek méltatásába becsátkozni, mert *Miklós Ödön* igen tisztelt tagtársunk szives volt az elhunyt felett emlékezésért tartására vállalkozni, a mely emlékezés során érdemei kellek megméltatva lesznek.

Egyesületünk múlt évi működését az egyesületi „Évkönyv” foglalja magában, a mely az összes tagok között szét lett osztva s a melyből a tisztelt tagtársak véleményét formálhatnak arra nézve, hogy mennyire voltunk képesek azon sokoldalú feladatunknak megfelelni, melyek elénk toltak. Ha visszatekintek múlt évre, szerencsénknak mondhatom azt, hogy természetünk közepes volt s dacára az ország egy nagy részében beállott jégkároknak és azon bajoknak, a melyek a gazdaosztályt általánosan még mindig sújtják: mégis a jobb árak és közepes termés, helyzetünket elviselhetőbbé tették.

Mezőgazdaságunk haladása tekintetében és azon intézkedésekre nézve, amelyeket a törvényhozás és kormány életbeléptetett, szabadon megemlékezem egy pár fontos mozzanatról, amelyre nézve különösen a munkaadó és munkásokról szóló törvény életbeléptetésére vonatkozólag a mellettem levő igen tisztelt földművelésügyi miniszter ur *Ó nagyméltóságának szabadon elismerésünket és köszönetünket kifejezmem.* (Éljenzés.)

Meg vannak tehát a biztos alapok, amelyek a eme nagyfontosságú kérdés további fejlődését biztosítják, s bár a törvény életbeléptetése csak az utóbbi időben vált akuttá, de a gazdaosztály és társadalom konstatálja már is azt, hogy a kormányzat részéről e téren minden lehető elkövetett, és én megvagyok róla győződve, hogy a kormányzat a helyzet javítását célzó törekvésünket továbbra is támogatni fogja.

Szabadjon még egy törvényjavaslatra reámutatnom, amelyre nagy súlyt kell fektetnünk s ez a múlt évben megszavazott gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvény megalkotása. En hiszem s megvagyok róla

Mindennemü erőtakarmányok

mint

finom és goromba buzakorpa, szárazmoslák, malátacsira, olajpogácsa budapesti gyártmány, ugyszintén vidéki repce, napraforgó, tökmagpogácsa legjutányosabban szerezhető be

Gabonaneműek

a legelőnyösebben

értékesíthetők

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

V., Alkotmány-utca 31.

Mai számunk 16 oldal.

győződve, hogy ha a gazdatársadalom azon keretek kidomborításában, melyek a javaslatban lefektetve vannak, kellőleg részt fog venni, egyáltalában a kisebb emberek hitelviszonyainak kifejlesztésével, áldásdus működést fog e téren is kifejteni a kormányzat e törvényvel végrehajtásával.

A harmadik kérdés, amely a gazdatársadalmat legégetőbben érinti, a *kiegyezés kérdése*. Sajnos, hogy a bizonytalanság, amely oly hosszú időn át gazdasági erőinket lekötötte, sok megrázkódást tesz ki a gazdaközönséget és ezen nagyfontosságú kérdés a lajtántuli országok ellenségeskedése és gyűlölete által, majd később egyéb körülményeknél fogva is még mindig azon stádiumban van, hogy senki sem vállalhat ma kezesség: aziránt: vajjon miként fog ezen fontos kérdés megoldatni. Ezen bizonytalanság szerintem súlyosan érinti gazdasági életünket; de nem hallgathatom el azon jogos aggodalmamat sem, hogy egész *alkotmányos életünk is, mintegy válságban látszik lenni*.

A hatvanas években ezen termék voltak azok, ahol a politikai élet szünetelésével nagy tevékenység fejtetett ki. Ez a példa arra int, hogy most is résen legyünk s általában *tömörüljünk* és nagyobb erőt fejtünk ki e téren, amikor is remélhető, hogy nem lesz szükség arra, hogy e teremre is kiterjesztessék a politikai élet működése. Reméljük, hogy sikerülni fog az illetékes tényezőknek a kibontakozás útját mégis megtalálni. Lehet talán, hogy csak én látok oly fekete felhőket a láthatáron, de szabadon kérem a t. tagtársakat és a szövetséges gazdasági egyesületek holt nap nagygyűlése alkalmából is azon kérést intézem a gazdaközönséghez, hogy fejtse ki a jövőben is olyan tevékenységet, mint amelyet a múlt évben szerencsénk volt tapasztalni, mert csak mindinkább *tömörülve* fogunk kitűzött céljaink megvalósításához közelebb jutni s ezzel a mai közgyűlést meggyitottnak nyilvánítom. (Hosszan tartó zajos éljenzés.)

Gróf *Desseuffy* Aurél elnök: A mai közgyűlésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem *Bedő* Albert ur öméltsóságát és *Farkas* Ábrahám tagtárs urat; a jegyzőkönyv vitelére pedig *Jeszenszky* Pál titkár urat. (Helyeslés.)

Mint méltóztattak a közgyűlés tárgysorozatából tudomást szerezni, a harmadik alelnöki állás és több választmányi tagsági hely lesz szavazás útján betöltendő. A szavazatszedőbizottság tagjainul felkérem *Seitovszky* János, *Mádi Kovács* László és dr. *Darányi* Gyula egyesületi tag urakat, a bizottság jegyzőjéül pedig *Szilassy* Zoltán titkár urat. A szavazás az olvasóteremben fog megejteni.

Most pedig felkérem *Miklós* Ödön tagtárs urat, hogy az elhunyt alelnök gróf *Bethlen* András érdemeit méltató emlékbeszédét megtartani sziveskedjék. (Halljuk! Halljuk!)

Miklós Ödön igazgató-választmányi tag
emlékbeszéde
gróf *Bethlen* András felett.

Eljöttünk mi magyar gazdák, eljöttünk a mai napon, hogy országos egyesületünk közgyűlésén a nemzet gazdatársadalmá előtt emlékezzünk meg rólad, korán elhunyt alelnökünk, hogy szívünk legtisztább érzéseiből fakadó kegyelet örökzöldjével hintvén be sírodat, szellemedről és mindnyájunk előtt rokonszenves egyéniségedről elmondjuk a közéleti működésedet méltató igazságokat.

A magyar gazdatársadalom nem nyujthatt neked életben egyebet rokonszenvenél, — a magyar gazda többet nem adhat. Egyéniséged teljes jelentőségét és értékét pedig csak azon kevesek ismerhették, kiket legszorosabb barátságodra méltattál.

Mert Uraim! Gróf *Bethlen* András több volt, mint a minőnek őt a nagyközönség is-

meri. Megezőfolja a nagy költőt, ki szerint *„a rossz, mit ember tesz, túléli őt; a jó gyalkorta sirba száll vele”*, mert halála után domborodnak ki igaz tulajdonságai, jótettei, nemes törekvései.

Hogy mi volt ő nekünk gazdáknak, mit tett ő érettünk, minő vágyak lelkesítették keblét, dobogtatták nemes szívét, hazája sorsának javítása körül, azt kimutatni megkísérlem!

Bethleni gróf *Bethlen* András Kolozsvárt akkor látott napvilágot, mikor a szabadság dicső eszménye lelkesítette egész Európát!

Felvilágosodott, nemes érzelmű, szabad gondolkozású előítéletektől ment család kebelében serdült ifjúvá és a ritka női tulajdonokkal ékeskedő nagynénje, gróf *Bethlen* Pálné házában nevelkedett Budapesten, hol középiskoláit kitűnően végezte. Tanárai közül *Gyulai* Pál, *Thaly* Kálmán, *Vámossy* Mihály csak a legnagyobb dicsérettel és szeretetteljes rokonszenvvel emlékeznek róla éppen úgy, mint tanuló társai. Egyetemi éveiből fél évet *Brüsszel*-ben, másfél évet *Lipésében* töltött; felsőbb tanulmányait *Budapestben* végezte el.

Különös szeretettel vonzódott a közgazdasági tanulmányokhoz. *Lipésében*, egyetemi hallgató korában már több értekezést írt; a hírneves *Roscher* tanárral pedig évekig állandó levelezésben állott. Tudományvágyának kielégítését nyelvismeretei nagyban előmozdították. Német, francia, angol nyelven egyenlő és teljes folyékonyssággal társalgott és írt. Felsőbb éveiben beutazta a művelt nyugatot, hosszabb időt töltött *Svájcban*, *Belgiumban*, *Francia-*, *Német- és Angolországban*.

A modern életirányból a társadalmi kérdések egész sorozata érdekelte. Összehasonlításokra hajlandó lelkelete bölcselkedővé s töprengővé!

Egyetemi tanulmányainak befejezése után *Erdélyben*, a megyei életben lépett fel először. Igazságszeretete, jó szíve, bátor fellépése csakhamar felterelték a figyelmet és nem egyszer férfian állt helyt, midőn szavát a közérdek javára felemelte! Az ország gazdasági viszonyaival már azon időben igyekezett megismerkedni.

Statistikai tanulmányokat tett és fogékony lelke a mindinkább szétzüllő kis- és középirtokososztály sorsa felé vonzotta. Közgazdasági életünk új átalakulásának körében fájó szívvel látta az egyenlőtlen fegyverek mérkőzését, az avarikus régi gazdasági életet és képviselőinek összeütközését a modern pénzgazdaság képviselői és letéteményeseivel.

Nem volt elfogult, nem volt előítéletekkel telt, szabad szellemű gondolkodása dacára azonban már fiatal éveiben aggódva csüngött a magyar gazdatársadalom sorsán és a rohamos gazdasági átalakulás közepette féltette ennek jövőjét. Mintha a hírneves angol államférfiu ismert jóslata lebegett volna szemei előtt, hogy a ki őseiről meg nem emlékezik, az unokáiról megfeledkezik.

Hazaszeretetében kimagaslott fajszeretete és valóban rajongott az oly magyar társadalomért, melynek alapja a jótétben élő független magyar középgazdasági osztály, amely egy ezredéven keresztül tartotta fenn a hazát, jelleget adván egész nemzeti életünknek.

Sietett is gyorsan a törvényhozás termébe azon szándékkal, hogy ott a közgazdasági kérdések szószólója legyen! Szabad véleménynyilvánítását megtartván minden körülmények között.

Belső-Szolnokmegye alsó-kerülete küldötte az alig 25 éves ifjút a képviselőházba.

Első felszólalásai a házban nagyobb hatást ugyan nem keltek, de okos megjegyzései, éles megfigyelőképességéről tanuskodtak s az életből vett bizonyítékai a korra ifju

képviselőt a komoly törvényhozók sorába emelte.

Ha a sors külsőségeiben nem volt is iránta mostoha, ama szónokok tehetségével, kik előadásukkal gyújtani képesek, — nem áldotta meg. Hangja nem volt érezes, temperamentuma nem volt eléggé heves, gondolatai gyorsabban jöttek, semhogy beszédje azokat kifejezni képes lett volna. E mellett gyermek-kora óta a beszédben gyorsan fáradt, miért is előadása kissé nehézkessé vált.

Erezte — tudta maga is, hogy felszólalásaival külső hatásra, zajos sikerekre nem tesz szert; és egész nyilvános közszereplése zajtalan volt. Került minden fellünnést, nem talazkodott az előtérbe és csak akkor szólalt fel nyilvánosan, tömören igények nélkül, ha volt valami mondanivalója.

Akaratereje nagyobb volt, mint sejtetni engedé és rövid nyilvános pályáján. reá-illenek *Seneca* klasszikus szavai: *Ducunt volentem fata, nolentem trahunt!* Képviselő társai tisztelettel s rokonszenvvel környezték, habár érintkezéseiben nem is volt ment minden sarcasmustól. Mindenkit szívesen fogadott, csak azokat kerülte, kikről tudta, hogy a nyilvános életben több elismerést és több méltányolást követelnek, mint a mennyit erkölcsi tartalmukkal, egyéni képességükkel megérdemelnek.

Azokat pedig, kik csak vagyoni erejükre támaszkodtak és azzal hivalkodtak — bármely osztályhoz tartoztak is légyen — elítélte. Lelke egész vonalmával csak azokhoz csatlakozott, kik egyéniségük önerejére támaszkodtak és nem becsülte azokat, kik mások gyengeségeiből táplálkoztak. Azokat pedig, kik csak a külső látszatra adnak, kik egyéniségük hírnevének törekvésnek a nyilvánosság előtt mindenáron forgalmat csinálni, akiket nem hevített az a lelkesítő tudat, hogy önmagukból merithetnek és embertársaik boldogítására nagy szívvel nemeset, tudásuk és hivatottságuk erejével üdvöset alkothatnak, figyelemre nem méltatta,

A rideg, szivtelen önző embereket pedig számalmasaknak találta. *Vauvenargues* örökigazsága szavainak látszott igazat adni, mely szerint „Les grandes pensées viennent du coeur.”

Mintegy érezte s másokkal is érezte, hogy nincs nagyobb öröm a világon, mint találni oly nagy lelkeket, kik előttünk meg is nyilatkoznak. Mert kétségbevonhatatlanul igaz, hogy csak nagy lélek, nemes szív képes maradandó jókat alkotni és embertársait boldogítani. Mert hiszen nem az elmének tehetségei, hanem a kedély hatalma az, mi minden való nagynek alapját képezi és az emberi nem története tanulságot tesz arról, hogy nagy befolyást soha senki sem gyakorolt a világon, ki önmaga egy nagy eszme, vagy érzelm befolyása alatt nem állt és ettől elragadtatva nem volt!

Szívének meleg gerjedelme, egy erős, ellenállhatatlan érzés vezette, hogy e magyar földet művelő gazdatársadalom sorsán enyhítsen annak védelmére a törvényalkotás terén is minden üdvöset elősegítsen.

Az 1875—88-iki két országgyűlési cikluson történt felszólalásai a „dohányjövődéki törvény módosítása, az uszortörvény, tárgyában az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés kérdésében a német kereskedelmi szerződés és az 1880-ik évi állami költségvetés tárgyalásánál, mind tanubizonyosságai annak, hogy a magyar mezőgazdasági érdekeket memyire helyes érzéssel fogta fel és hogy véleményeinek önállóságát mennyivel többre becsülte személyi elismeréseknél.

Az a politikai továbbműködés pedig, melyet szeretett legbensőbb barátja gróf *Khuen-Héderváry* Károly gróffal kifejett, tanulmányai, melyek a Nemzetgazdasági Szemle és a napilapok hasábjain jelentek meg, általános ismertek.

1882-ben *Brassó* megye főispánjává neveztetett ki, majd később *Szeben* megye főispáni teendőinek ellátásával is megbízott és e

két ne
év al
töltöt
iránti
hogy e
járása
sága u
mal, ö
dultak

F
zott a
gazdas
alkotás
gazdas

A
jövetele
végre r
miniszte
A
sületün
gazdái
gróf Sz
kothatta
néhány
ki és k
teri tár
fel, ki
vezetése

Az
megáll
delkezé
reteit és
„hogy a
kenység
keink k
tora va

Az
tató kö
másik:
szerves
végreha

Es
dogult a
melyet,
kik vele
terveiről
ról nem
nősen te
jellemze

Je
emeltet
pedig
hosszu
talan b
sének é
rője, jel
fértit, j
közvetle
zetőjét,

Ne
róhatják
resetlen
hászatn

A
hogy ha
kerülhet
érvényes
való hiv
ezen ar
kek véd

E
vagy a
lelkületé
magasab
meghajl

Ar
bizott k
kásság
sine lin
talan, d
kásságo

Te
zésére a
megtehe

két nemzetiségi vármegyében eltöltött tíz év alatt félre nem ismerhető kulturmissziót töltött be, erősítvén a magyar állameszme iránti tisztelet és őszinte ragaszkodást anélkül, hogy e vidék lakta állampolgárok érzéseit eljárása sértette volna, úgy hogy még főispánsága után is ez országrész polgárai bizalommal, őszinte ragaszkodással és tisztelettel fordultak feléje.

Főispánsága alatt előszeretettel foglalkozott a vezetése alatt levő vármegyék mezőgazdasági életének felvirágoztatásán. Nem egy alkotás, nem egy kulturtényező hirdeti közgazdaságilag is üdvös működését.

Az 1889. évi XVIII. t.-cz., melynek létrejövését mi gazdák tíz éven át sürgettük, végre megalkotta a magyar földművelésügyi minisztériumot.

Az első földművelésügyi miniszter egyesületünknek éveken át volt elnöke, gyakorlati gazdáink közül is egyike a legavatottabbaknak, gróf Szapáry Gyula lett, ki azonban alig alkothatta meg e minisztérium kereteit, már is, néhány hó után miniszterelnökké nevezetett ki és kabinetjében a földművelésügyi miniszteri tárczát gróf Bethlen Andrásnak ajánlotta fel, ki is 1890. márcz. hó 15-én nyerte kinevezését.

Az első időben megtartotta az előde által megállapított hivatali ügybeosztásokat és a rendelkezésre álló végrehajtó-közégek szervezeti kereteit és 1890-ben kimondott saját szavai szerint, „hogy az eddiginél nagyobb és sikeresebb tevékenységet fejthessenek ki földművelésügyi érdekeink körül, annak három főfontosságú faktora van:

Az egyik: az ily tevékenységre megkívántató költségek felett való rendelkezés, a másik: czélszerű mezőgazdasági törvények szervezete, a harmadik pedig a külső végrehajtásra megkívántató közégek.

És itt tisztelt közgyűlés elérkeztem boldogult alelnökünk életének egy oly szakához, melyet, hogy kellőleg megérthessenek, azok is, kik vele nem állottak közelebbi viszonyban, — terveiről, gondolatairól, törekvéseiről és vágyairól nem nyerhettek tudomást, — ki kell különösen ténem az elhunyt egyéniségének külön jellemzésére is.

Jellemének általános ismertetésére kiemeltem az előzőekben egynémely vonást, most pedig — úgy, ahogy őt mint bizalmának hosszú ismeretségünk tartama alatt zavartalan birtokosa — úgy közéleti működésének és egész gondolatvilágának teljes ismerője, jellemezni kívánom őt, mint kormányférfiut, mint a minket, magyar gazdákat legközvetlenebbül érdeklő kormányzati ágazat vezetőjét, mint földművelésügyi minisztert.

Nem illett a mai közfelfogásba és hibául róhatják fel, ami előttem azonban erény, keresetlen egyszerűségét és a népszerűség hájhaszatnak teljes hiányát.

A noblesse oblige elve őt úgy vezette, hogy ha komoly előterjesztései, kívánalmi elkerülhetetlennek jelzett pénzügyi kérelmei nem érvényesülhettek az országos magasabb érdekekre való hivatkozás mellett, ő félreállt és elfogadta ezen argumentációt, mint legmagasabb érdekek védelmének parancsát.

E főjellemonása nem volt az akaratere, vagy a czéltudatosság hiánya, hanem szelíd lelkületének engedékeny jószívűségének és magasabb államérdekekre való hivatkozás előtti meghajlásnak következménye.

Arról volt meggyőződve, hogy a kezeire bízott kormányzati ágazatnak a serény munkásság színterének kell lennie, a „nulla dies sine linea” elvét követte és megkívánta a zajtalan, de az újításokban is sikert mutató munkásságot.

Tett tehát annyit, a mennyit a rendelkezésre álló eszközökkel és szellemi erővel megtehetett és habár nem egyszer hangsúlyozta,

hogy hazánk különleges viszonyait tekintve az egész közgazdasági politika gerinczét a földművelésügyi kérdéseknek kellene képezniök és az egyes kormányzati ágazatok körében nem egyszer vélt tulhajtásokat észrevenni.

Egy rohamosan fejlődő országban nem is lehetett ez másként.

Ha kezdetben, 30 év előtt elmulasztottuk azt, hogy közgazdasági politikánk szervez programját és e proramm kivitelének helyes egymásutánját — és ebben van a lényeg, — megállapítsuk és amennyire az tőlünk függ, be is tartjuk, később és ma már ez alig lehet, — időközben pedig az egyik-másik kormányzati ág körében sok oly anyagi áldozatokkal járó intézkedések történtek, melyek részben talán nem a legszükségesebbek körébe valók, részben kevesebb áldozattal voltak volna megvalósíthatók, gróf Bethlen András kétkedve és töprengve felismerte ezt! Nem egyszer vigasztalta magát Pope-nak örökigazsága mondásával: *Let fools contend what government is best, the best governed is the best!* Az a kormányzat a legjobb, mely legjobban kormányoz. Azt óhajtotta, arra vágyakozott, hogy kormányzata a szó legnemesebb értelmében a tiszta közérdek védelmére alapított, igazságos, gyors, megbízható és jó legyen.

Egyéniségének előbb említett jellemvonása azonban ténykedéseivel és vágyaival nem volt összhangban, mert a míg engedékeny volt felfelé, addig szinte lázas türelmetlenséggel várta eszméinek gyors végrehajtását és eredményeit.

Munkássága tehát a nagy közvélemény előtt, az organikus egészet nem mutatta, tényei, cselekedetei a mozaikszerű alkotások jellegével látszottak, bírní, nagyobb koncepczióinak háttérbe szorítása pedig gondolatainak rhapszodikus megvalósításait tükrözték mintegy vissza.

Ezek a tények azonban nem feleltek meg a hű kritikának.

Kormányzati politikája korántsem nélkülözte a tervszerűséget, melynek végcélja volt kiépíteni és megteremtteni a maga egészében a földművelésügyi érdekek védelme, istápolása és megóvására irányuló összes tényezőket.

Későbbi időben már ő maga így jellemezte működésének feladatait:

„Ha nem tudom is az anyagi eszközök hiányában megvalósítani mint azt, amit kívánatosnak tartok, ha az elfogadott nagyobb tervezetek és közgazdasági életünk teljes kiépítésére üdvös szándékok nem valósíthatók is meg, tennem kell annyit, amennyit tehetek és nem szabad kicsinylenem egyetlen tényezőt sem, mely gazdasági életünkre üdvösen hat. Kis eredmények összege nem kicsinylendő, a nagyobb alkotásokat is reményilem, meghozza az idő!”

Ez e felfogás magyarázza meg, hogy kormányzatának első éveiben oly heterogén eredményeket látunk!

Ki kellett ténem az itt elmondottakra, mert különben nem érthetnők meg helyesen gróf Bethlen Andrásnak ténykedéseit; de íme a jelzetek daczára nézzünk szemébe és vizsgáljuk meg, habár csak futva is e jóakaratu működésnek tényleges eredményeit.

Már mindjárt az 1890. év működéséről egy felett terjedelmes jelentésben számolt be a törvényhozásnak. A részletek méltánylásul utalok a jelentésére, de az új kérdések a sajátos új eszmék bírálata érdekében kötelességem kiemelni, miszerint 1890-ben intézkedett, hogy a mezőgazdaságról és mezei rendőrségről szóló törvény előmunkálatai megindíttassanak. Felhívta a vármegyéket, hogy minden vármegye kebelében alkottassék meg egy gazdatanács, melyekből aztán az országos gazdatanácsot vélte szervezni. Elkészítette a korlátolt forgalmu birtok statisztikáját. Összeállította hazánk területének művelési ágak szerinti megoszlását s folytatta az e téren szükséges további mun-

kálatakat. Feladatának tekintette a nyert tapasztalatok hasznosítását. E törekvésének kifizése volt a „Magyar Farmrendszer”-ről kidolgozott munkálata, a gazdaközönségnek a termelés és forgalom tekintetében való tájékozása, a terménybecslés eddigi módjának reformálása; az időjelzési szolgálatnak népszerűsítése. Tárcaja körébe vette a meteorológiai intézetet, melynek működését a gyakorlat számára értékesítette.

Igénybe vette a tudományos intézmények működését: a természettudományi társulatot, a főzgetelepek felkutatása s azoknak kulturális és ipari szempontokból való hasznosítása érdekében; a földtani intézetet, melynek agronomgeológiai osztálya a szikes talajok megvizsgálása és mezőgazdasági hasznosításával foglalkozott; a rovarani állomást, melynek közreműködésével a nagy veszélyekkel fenyegető sáskajárást erélyes intézkedésekkel megszüntetni sikerült; több vidéken gyümölcsaszalókat állított fel; baromfitelepeket létesített; jó tenyésztési anyagnak ingyenes kiosztásával fajbaromfitartást létesített. A méhészeknek kamat nélküli kölcsönöket adott.

Intézkedett, hogy a vasuti normáltarifák s fennálló kedvezmények mezőgazdasági szempontból folyvást figyelemmel kísértessenek. Az érvényben volt vasuti szállítási tarifákról, valamint az állandó és esetleges kedvezményekről áttekinthető összeállítást készített; figyelmet fordított arra, hogy állat és állati nyerterményforgalmunk Ausztria és az egyes külállamok részéről a lehető legkedvezőbb elbánásban részesüljön. Támogatta a Magyar Mezőgazdák szövetségének létrejöttét. A ragályos tüdőlob gyökeres kiirtására minden eszközt felhasznált. Az állattenyésztést fellendítette. Nyugoti szarvasmarhafajtákból telepeket létesített, valamint havasi tejgazdaságokat szervezett. Fejlesztette a hazai szarvasmarhatenyésztést. A juhhusfogyasztás emelésével a juhtenyésztést fokozta, a tejelő juhtartást előmozdította. A lótenyésztést különös gondozásba vette. A kincstári birtokokat tetemes beruházásokkal látta el, azokon a telepítést előmozdította, a létező telepítvények ügyeit rendezte. A deliblati homokterületre filloxera által sújtott szőlőbirtokosokat telepített. A szőlőszet, borászat ügyét tovább fejlesztette. Állami amerikai szőlőtelepeken termelt vesszők jelentékeny részét közczélu telepek létesítése végett ingyen osztotta ki; azonfelül Franciaországból egy évben 4 millió amerikai szőlővesszőt hozatott. A szőlőtelepítési egyesületeket állami segítséggel részesítette. A paulis-baraczkai telepen a szőlő-oltványok tömeges előállításával kielégítő sikert ért el. A tarczali vinczellérképeződésnek a ménesi mintájára való átalakítását foganatba vette.

Felsőbb szőlészeti s borászati tanfolyamot Budapesten életbeléptetett. A gyümölcsészet s kertészet ügyét széles alapon támogatta, új kertészeti tanintézetet létesített. Gondot fordított az állami faiskolákra; Új pomológiai intézetet állított fel. Az erdőtervény végrehajtásának alapjait megvetette, az erdőgazdaság fokozatos fejlődését biztosította.

A kincstári erdők alkalmas helyein villatelepeket létesített. Az erdőterületet egy év alatt 7000 holddal szaporította. Egy évben ingyenesemtelkkel 4000 hold kopárterületet erdősitett be. Az erdőkihasználást tökéletesítte. Görgény-szentimrén negyedik erdőri iskolát állított fel. A kincstári erdők értékét a már említett villatelepekkel s egyéb intézkedésekkel emelte, jóvedelmét szaporította a termelést a közvetlen fogyasztó érdekei tekintetbevételével előnyösen adta el. A hosszú lejáratu szerződések ellen határozott állást foglalt. Sok községi erdőt állami kezelésbe vett. A Dunán téli kikötőket létesített. Rendszeresítette az egészségügyi mérnöki és a gazdasági műszaki szolgálatot.

Az állatorvosi akadémiát gyakorlati irányban fejlesztette. A gazdasági oktatást reformálta, a tanerőket modern európai értelemben

képezte, a tanárok fizetését tetemesen emelte. Földmivességekben a kispapok fiait ingyenes nevelésben is részesítette. Nagyban támogatván a vármegyei gazdasági egyesületeket, megállapította a megyei gazdasági bizottságokat.

Rövid időn belül megalkotta a minisztérium működésének szélesebb kereteit. Új főosztályt létesített a földmivetés és közgazdaság számára; újonnan és czélszerűen osztotta be a földmivelési minisztérium ügykörét. Törvényhozási intézkedéseket létesített a ragadós tüdőbaj kiirtásáról (1893: II. t.-cz.); a Duna folyam felszólásáról és Bogyszló-Baja közötti szakaszainak szabályozásáról (1893: XVI. t.-cz.); a Rábán és mellékfolyóin 1885-ben elrendelt szabályozás befejezéséről (1893: XVII. t.-cz.); a mesterséges borkészítéséről és forgalombahozásáról szóló törvény és végrehajtási rendeleten élénken közreműködött (1893: XXIII.); Szerbiával megkötötte az állategészségügyi egyezményt (1893: XXI.); megalkotta a mezőgazdaságról és mezőrendésről szóló törvényt, valamint az oly sokak által félremagyarázott, telepítési törvényt is és elkészítette az állatbiztosításról szóló törvényjavaslatot, valamint a vízjogi törvény revízióját. E tervezetet kinyomatta s az érdekelteknek meg is küldötte. A gazdasági tudósítói szolgálatot újjászervezte, a mezőgazdasági munkabérstatisztikát fejlesztette. A budai vinczelléskolát modern kertészeti tanintézeté alakította. Néhány hó alatt — hála Wekerle Sándor volt miniszterelnök ur támogatásának — fél millió forint értékű, több ezer fajtszta állatot importáltatott nyugatról, létesítette az állattenyésztés emelésére szolgáló alapot.

Minden törekvése Magyarország jólétének és felvirágztatásának előmozdítására szolgált. Mindezt azért tette, mert szerette a magyar népet. Szíve egész melegevel csüngött annak sorsán. S mikor látta, hogy szocialista izgatások megzavarják annak békéjét, módot keresett az izgatás ellensúlyozására. Mivel ez az izgatás legtöbbször a sajtó útján történt, jó és olcsó gazdasági néplap alapítására gondolt, melyekkel a nemzetiségi és szocialista népjátszókat kiszorítani vélte.

Ezen hivatása volt a népies nyelven szerkesztett *Néplap*-nak, mely 1894. elején magyar, német, tót és román nyelven jelent meg. Ennek első cikkét saját maga írta, többre pedig felügyelt, számosat inspirált és javított.

1894. év nyarán megvált részben politikai okokból, részben félreírtekből a földmivelési miniszteri állásától. Meg attól az ügykörtől, melyet oly szeretettel töltött be és a melynek körében rövid idő alatt organikus maradandó alkotásokra is hivatkozhatott; alkotásokra, melyekkel alapjait vetette meg a sikeres továbbműködésnek!

Mikor a minisztériumot elhagyta, a részletintézkedéseken kívül utódja számára *tizenkét* törvényjavaslat volt részben készen, részben munkában, jelesen:

1. A mezőgazdasági hitelszövetkezetekről.
2. Az állatbiztosításról.
3. Magyarország jelentősebb folyóinak szabályozásáról.
4. A mezőgazdasági termények és termékek hamisításának tilalmazásáról.
5. A szőlőfelújításról.
6. A gazdasági öntöző-csatornákról.
7. A mezőgazdaságban alkalmazottak jog- és szolgálati viszonyainak szabályozásáról.
8. Az országos állattenyésztési alapról.
9. A gabona-elevátorok létesítéséről.
10. A nyaralótelepek állami támogatásáról.
11. Az állategészségügyi szolgálat államosításáról.

Még sokat szólhatnék t. uraim gróf Bethlen András kormányzati működésének tény-

leges eredményéről, de nem teszem; annyit azonban, amennyit felemlítettem, megtennem kötelességem volt.

Hogy mi volt ő, mint főnök, arról szólhatnak munkatársai. Egyetlenegy alkalmazottja nincs a földmivelésügyi minisztérium kiterjedt ügykörének, aki ne szeretettel emlékezne gróf Bethlen Andrára.

Nemes szíves, művelt, előzékeny modora soha nem sértett, csak felemelt. Elismerései pedig a legszélesebb rétegig hatottak.

Felemelt fővel, lelkesedett kebelrel dolgozott mindenki és végezte a reá rótt feladatokat, mert biztos volt abban, hogy fent a lehető legnagyobb elismerésre talál.

Soha senkit vizgász nélkül nem hagyott és személyes kihallgatásai alkalmából éppen úgy, mint különben is számtalanszor segítette az anyagi szükségben levőket saját magánpénzéből.

Nem ismerte az irigységet és ez a vonás legbiztosabb fokmérője nemes lelkének. Nem vádolt, nem okolt senkit méltatlanul. Ha hibát látott, egyenes nyíltsággal szemébe mondta azt az illetőnek.

A kormányzat aprólékos részletkérdéseivel nem foglalkozott személyesen; örült, ha munkatársai megértették intencióit, felfogták eszméit és az ő szellemében dolgoztak és végrehajtották az általa tervbe vettek; avagy a vele megállapítottakat. Habár egészségi állapota elég jó és állandó volt, egy tünetet észlelhetek rajta munkatársai: nem szeretett sokáig időzni egy tárgynál. Szerette a gyors elintézést, becűlte az önálló gondolkodást és oly szakkérdésekben, melyekben nem volt meg a kellő gyakorlati jártassága, örömmel vette a mások javaslatait és minden jót, bárholon jött is, örült, ha helybenhagyásával megvalósíthatott.

Állásának nem hatalmát, hanem csak kötelességeit ismerte. Oly összműködés, gyors végrehajtás mint alatta a miniszteri büroban csak kivonatos lehet, minden időben!

A földmivelésügyi minisztérium dolgozni ő alatta szokott meg és sok szakoró fejthette ki szabad tevékenységét és haladhatott dagadt vitorlakkal.

Ime e férfiú egy jelentőségteljes kormányzati ág élén, aki nem volt szellemóriás, de nem is volt hű vágyakkal telt, a kiben nem volt több ambíció, mint amit kielégíthetett, aki csak arra törekedett, hogy zajtalanul, önzetlenül, hazáját, királyát szolgálja, a ki becsületes lelkében, nemes szívében, kiolthatatlan vágygyal munkálkodott a magyar közönség sorsának javításán. Aki egész politikai kormányzatunk körében mindig csak a sajátos magyar érzés megtestesítését óhajtotta, aki nem volt aveticus, de a modern államalakulás rohamos fejlődésében féltvén a magyar gazdát, ennek védelmére kifejezett elveiben nem egyszer a nagyközönség előtt félreértetett.

A földmivelésügyi minisztériumból való távozása alkalmából az egybegyűlt tisztikar körében nem maradt szem szárazon. Még látom itt azon évtizedes munkában megöszült alakokat, volt munkatársaimat, kik a szeretet könnyét törölték szempilláikról ama pillanatban.

A legszebb elismerés, mit a munkatársak nyújthattak távozó főnöküknek, aminthogy szerintem is szakmüködednél nem a zajos külső sikerek, hanem az emeli ki a főnök értékét, hogy munkatársai mennyire becsülik, mit tartottak róla, hogy itélték meg és minő érzésekkel fogadták távozását.

Legszigorubb, legilletékesebb szakkritika mindig az, mely a szaktársak köréből jő.

Hiszen gróf Széchenyi Istvánnal szólva: Nincs nagyobb bűn mint másokat vezetni akarni, ahoz való képességek nélkül!

A földmivelési tárcától történt távozása daczára megérthette azt, hogy az minisztersége alatti kezdeményezések nagyobb részét megvalósították és az ő idejében lefektetett elvek érvényre jutottak.

Mint országos egyesületünk alelnöke végezte be életét, mely munkásabb volt látszatánál eredményesebb külső sikereinél és tartalmasabb megítélésénél! Igen Uraim! Gróf Bethlen András több volt, mint a mennyinek itélték!

Nemes gondolkodására vall ama ténye is, midőn egyesületünk kebelében a **teljesen tudunkon kívül** megejtett elnökválasztásnál, a megválasztást el nem fogadta.

Gazdasági tevékenysége nem szűnt meg későbbben sem és csak legutóbb egyesületünk kebelében egy nagyobb szabású statisztikai munkálattal foglalkozott. Vármegyéknél óhajtott feltüntetni az ősi birtokok tulajdonosait és különböző kategóriákban a virilis intézményben rejlő gazdasági erőt és kormányzati hatalmat.

Fővágya volt utolsó időkben, hogy a mindinkább széttagolt és főleg politikai okokból szétváló magyar gazdatársadalmat együtt lássa igazi czéljai érdekében tömöríthesse.

Szózata, melyet az utolsó Széchenyilakomán, a magyar vagyonosabb osztályhoz és a gazdatársadalomhoz intézett, ugyanazon forrásból fakadt, mely egész életének törekvéseit táplálta.

És e férfiút, ügyünknek e rokonszenves és jóakaratu barátját, önzetlen munkását élete derekán törte össze a kérélhetetlen halál.

E röpke idő, mit emlékednek e napon szenteltünk drága barátom, szívünk legjobb érzéseit dobogtatta meg a reád való visszaemlékezésben.

Zajtalan, sikeres munkásságod által maradandó emléket emeltél magadnak a magyar földön, melyet oly igen szerettél, sziveinkben pedig a szeretetnek emelünk oltárt, melyen emlékednek hiven áldozunk.

Im a nemzetnek egyik való hive!

Igaz örömmel néztelek reád!

Érényciben törhetlenül szüld.

S magához mindvégig hű maradt!!

Én pedig nem válhatok el emlékedtől e mai napon, hogy e helyről ki ne fejezzem hálámat azon kitüntető barátságodért, melylyel megtiszteltél, mely mindvégig teljesen zavartalan volt és a hosszú idő alatt csak egyetlen egyszer sebzéd meg szívemet: amikor meghaltál!

És amidőn gyöngé szavaim elhangzottak, itt az élőkhez, hogy a holtat fáljaljam, a jövőndőhöz fordulok, kérve a Mindenhatót, hogy e zaklatott magyar hazán adjon mezőgazdáinak egy oly szebb jövőt, mint aminőről gróf Bethlen András álmodott.

Emléked, drága barátunk, e körben is örökké élni fog!

Gróf *Desseffy Aurél* elnök: A közgyűlés nevében *Miklós Ödön* tagtárs urnak a szép emlékbeszéd tartásáért köszönetünket fejezem ki. Az emlékbeszéd jelen jegyzőkönyvben, ugyszinte a *"Köztelek"* lapban is egész terjedelmében közzététetik és az elhunyt özvegyének is meg fog küldetni. (Helyeslés.) S most a közgyűlés tárgyalásait, néhány percze felfüggesztem, hogy a szavazatszedő bizottság működését megkezdhesse. Elsőben az alelnöki állásra ejtetik meg a szavazás.

Gróf *Desseffy Aurél* elnök újból megnyitja a közgyűlést, melynek következő tárgya:

Néhai id. báró Wodianer Albert végrendeleti intézkedéseinek bejelentése s az erre vonatkozó választmányi javaslat.

Rubinek Gyula ügyvezető titkár: T. Közgyűlés! Id. báró Wodianer Albert egyesületi tag egy nagyobb hagyatékkal ajándékozta meg egyesületünket, melynek ide vonatkozó

szake felolv

sület ezer)

letet rende gazda ramb ennek nak k sitása

czikké közt, tisztí létesít deltet földm tétől letet ezen rendel

1,053 s hiva határo tároml helyez jának, Gazda adandó alapító megbiz aból kénti l szerü

jogosul kenésé s a szö képest méből, frtot m szolgált viditelle

Az után, nyugdíja sági Eg lyet sa czélok e

A

kező: melynek való évi röl; a c összesen a nyugd ezeknek dese ala más ner addig ké elhaláloz tulajdon lattal jár kezeléssé azt, hogy tése vég közzétété az üléste kimondat pitvány az egyes kezeltess

Va az egyes az alapít tézkedése hagyása

Ga elnökség fedezik-

képezte, a tanárok fizetését tetemesen emelte. Földmivésiskolákban a kisczéd fiait ingyenes nevelésben is részesítette. Nagyban támogatója a vármegyei gazdasági egyesületeket, megállapította a megyei gazdasági bizottságokat.

Rövid időn belül megalkotta a minisztérium működésének szélesebb kereteit. Új főosztályt létesített a földmivés és közgazdaság számára; újonnan és czélszerűen osztotta be a földmivésügyi minisztérium ügykörét. Törvényhozási intézkedéseket létesített a ragadós tüdőlob kiirtásáról (1893: II. t.-cz.); a Duna folyam fajzsi és Bogyszló-Baja közötti szakaszaink szabályozásáról (1893: XVI. t.-cz.); a Rábán és mellékfolyóin 1885-ben elrendelt szabályozás befejezéséről (1893: XVII. t.-cz.); a mesterséges borok készítéséről és forgalombahozásáról szóló törvény és végrehajtási rendeleten élénken közreműködött (1893: XXIII.); Szerbiával megkötötte az állategészségügyi egyezményt (1893: XXI.); megalkotta a mezőgazdaságról és mezőrendésről szóló törvényt, valamint az oly sokak által félremagyarozott, telepitési törvényt is és elkészítette az állatbiztosításról szóló törvényjavaslatot, valamint a vízjogi törvény revízióját. E tervezetet kinyomatta s az érdekelteknek meg is küldötte. A gazdasági tudósítói szolgálatot újjászervezte, a mezőgazdasági munkabérstatisztikát fejlesztette. A budai vinczellériszkolát modern kertészeti tanintézeté alakította. Néhány hó alatt — hála Wekerle Sándor volt miniszterelnök ur támogatásának — fél millió forint értékű, több ezer fajtszta állatot importáltatott nyugatról, létesítette az állattenyésztés emelésére szolgáló alapot.

Minden törekvése Magyarország jólétének és felvirágoztatásának előmozdítására szolgált. Mindezt azért tette, mert szerette a magyar népet. Szíve egész melegevel csüngött annak sorsán. S mikor látta, hogy szocialista igazatok megzavarják annak békéjét, módot kerest az igazság ellensúlyozására. Mivel ez az igazság legtöbbször a sajtó útján történt, jó és olesó gazdasági néplap alapítására gondolt, melyekkel a nemzetiségi és szocialista népujságokat kiszorítani vélte.

Ezen hivatása volt a népies nyelven szerkesztett *Néplap* nak, mely 1894. elején magyar, német, tót és román nyelven jelent meg. Ennek első cikkét saját maga írta, többre pedig felügyelt, számosat inspirált és javított.

1894. év nyarán megvált részben politikai okokból, részben félreértésekből a földmivésügyi miniszteri állásától. Meg attól az ügykörtől, melyet oly szeretettel töltött be és a melynek körében rövid idő alatt organikus maradandó alkotásokra is hivatkozhatott; alkotásokra, melyekkel alapjait vetette meg a sikeres továbbműködésnek!

Mikor a minisztériumot elhagyta, a részletintézkedéseken kívül utódja számára *tizenkét* törvényjavaslat volt részben készen, részben munkában, jelesül:

1. A mezőgazdasági hitelszövetkezetekről.
2. Az állatbiztosításról.
3. Magyarország jelentősebb folyóinak szabályozásáról.
4. A mezőgazdasági termények és termékek hamisításának tilalmazásáról.
5. A szőlőfelújításról.
6. A gazdasági öntöző-esatornákról.
7. A mezőgazdaságban alkalmazottak jog- és szolgálati viszonyainak szabályozásáról.
8. Az országos állattenyésztési alapról.
9. A gabona-elevátorok létesítéséről.
10. A nyaralótelepek állami támogatásáról.
11. Az állategészségügyi szolgálat államosításáról.

Még sokat szólhatnék t. uraim gróf Bethlen András kormányzati működésének tény-

leges eredményéről, de nem teszem; annyit azonban, amennyit felemlítettem, megtennem kötelességem volt.

Hogy mi volt ő, mint főnök, arról szólhatnak munkatársai. Egyetlenegy alkalmazottja nincs a földmivésügyi minisztérium kiterjedt ügykörének, aki ne szeretettel emlékezne gróf Bethlen Andrásra.

Nemes szíves, művelt, előzékeny modora soha nem sértett, csak felemelt. Elismerései pedig a legszélesebb rétegig hatottak.

Felemelt fővel, lelkesedett kebelrel dolgozott mindenki és végezte a reá rótt feladatokat, mert biztos volt abban, hogy fent a lehető legnagyobb elismerésre talál.

Soha senkit vigasz nélkül nem hagyott és személyes kihallgatásai alkalmából éppenugy, mint különben is számtalanszor segítette az anyagi szükségben levőket saját magánpénzéből.

Nem ismerte az irigységet és ez a vonás legbiztosabb fokmérője nemes lelkének. Nem vádolt, nem okolt senkit méltatlanul. Ha hibát látott, egyenes nyíltsággal szemébe mondta azt az illetőnek.

A kormányzat aprólékos részletkérdéseivel nem foglalkozott személyesen; örült, ha munkatársai megértették intencióit, felfogták eszméit és az ő szellemében dolgoztak és végrehajtották az általa tervbe vettek; avagy a vele megállapítottakat. Habár egészségi állapota elég jó és állandó volt, egy tünetet észlelhetek rajta munkatársai: nem szeretett sokáig időzni egy tárgynál. Szerette a gyors elintézést, bec-üite az önálló gondolkodást és oly szakkérdésekben, melyekben nem volt meg a kellő gyakorlati jártassága, örömmel vette a mások javaslatait és minden jót, bárholonnan jött is, örült, ha helybenhagyásával megvalósíthatott.

Állásának nem hatalmát, hanem csak kötelességeit ismerte. Oly összműködés, gyors végrehajtás mint alatta a miniszteri büroban csak kivonatos lehet, minden időben!

A földmivésügyi minisztérium dolgozni ő alatta szokott meg és sok szakoró fejthette ki szabad tevékenységét és haladhatott dagadt vitorlakkal.

Ime e férfi egy jelentőségteljes kormányzati ág élén, aki nem volt szellemóriás, de nem is volt hiu vágyakkal telt, a kiből nem volt több ambíció, mint amit kielégíthetett, aki csak arra törekedett, hogy zajtalanul, önzetlenül, hazáját, királyát szolgálja, a ki becsületes lelkében, nemes szívében, kiolthatatlan vágygal munkálkodott a magyar gazdaközönség sorsának javításán. Aki egész politikai kormányzatunk körében mindig csak a sajátos magyar érzés megtestesítését óhajtotta, aki nem volt aucteus, de a modern államalakulás rohamos fejlődésében féltvén a magyar gazdát, ennek védelmére kifejezett elveiben nem egyszer a nagyközönség előtt félreértetett.

A földmivésügyi minisztériumból való távozása alkalmából az egybegyűlt tisztikar körében nem maradt szem szárazon. Még látom itt azon évtizedes munkában megöszült alakokat, volt munkatársaimat, kik a szeretet könnyét törölték szempilláikról ama pillanathan.

A legszebb elismerés, mit a munkatársak nyujthattak távozó főnöküknek, aminthogy szerintem is szakmüködsnél nem a zajos külső sikerek, hanem az emeli ki a főnök értékét, hogy munkatársai mennyire becsülik, mit tartottak róla, hogy ítélték meg és minő érzésekkel fogadták távozását.

Legszigorubb, legilletékesebb szakkritika mindig az, mely a szaktársak köréből jó.

Hiszen gróf Széchenyi Istvánnal szólva: Nincs nagyobb bűn mint másokat vezetni akarni, ahoz való képességek nélkül!

A földmivésügyi tárcától történt távozása dacára megérthette azt, hogy az minisztersége alatti kezdeményezések nagyobbrészt megvalósultak és az ő idejében lefektetett elvek érvényre jutottak.

Mint országos egyesületünk alelnöke végezte be életét, mely munkásabb volt látszatánál eredményesebb külső sikereinél és tartalmasabb megítéltetésénél! Igen Uraim! Gróf Bethlen András több volt, mint a mennyinek ítélték!

Nemes gondolkodására vall ama ténye is, midőn egyesületünk kebelében a **teljesen tudunkon kívül** megejtett elnökválasztásnál, a megválasztást el nem fogadta.

Gazdasági tevékenysége nem szűnt meg későbbben sem és csak legutóbb egyesületünk kebelében egy nagyobb szabású statisztikai munkálattal foglalkozott. Vármegyénként óhajtotta feltüntetni az ősi birtokok tulajdonosait és különböző kategóriákban a virilis intézményben rejlő gazdasági erőt és kormányzati hatalmat.

Fővágya volt utolsó időkben, hogy a mindinkább széttagolt és főleg politikai okokból szétváló magyar gazdatársadalmat együtt lássa igazi céljai érdekében tömöríthesse.

Szózata, melyet az utolsó Széchenyilakomán, a magyar vagyonosabb osztályhoz és a gazdatársadalomhoz intézett, ugyanazon forrásból fakadt, mely egész életének törekvéseit táplálta.

Es e férfit, ügyünknek e rokonszenves és jóakaratu barátját, önzetlen munkását élete derekán törte össze a kérelhetetlen halál.

E röpke idő, mit emlékednek e napon szenteltünk drága barátom, szívünk legjobb érzéseit dobogtatta meg a reád való visszaemlékezésben.

Zajtalan, sikeres munkásságod által maradandó emléket emeltél magadnak a magyar földön, melyet oly igen szeretted, szíveinkben pedig a szeretetnek emelünk oltárt, melyen emlékednek hiven áldozunk.

Im a nemzetnek egyik való híve!

Igaz örömmel néztek reá!

Érényeiben törhetlenül szilárd.

S magához mindvégig hű maradt!!

Én pedig nem válhatok el emlékedtől e mai napon, hogy e helyről ki ne fejezzem hálám az azon kitüntetett barátságodért, melylyel megtiszteltél, mely mindvégig teljesen zavartalan volt és a hosszú idő alatt csak egyetlen egyszer sebzéd meg szívemet: amikor meghaltál!

Es amidőn győnge szavaim elhangzottak, itt az élőkhoz, hogy a holtat fájjaljam, a jövőndőhöz fordulok, kérve a Mindenhatót, hogy e zaklatott magyar hazán adjon mezőgazdájaink egy oly szebb jövőt, mint aminőről gróf Bethlen András álmodott.

Emléked, drága barátunk, e körben is örökké élni fog!

Gróf *Desseuffy Aurél* elnök: A közgyűlés nevében *Miklós Ödön* tagtárs urnak a szép emlékbeszéd tartásáért köszönetünket fejezem ki. Az emlékbeszéd jelen jegyzőkönyvben, ugyszinte a „*Köztelek*“ lapban is egész terjedelmében közzétételük és az elhunyt özvegyének is meg fog küldetni. (Helyeslés.) S most a közgyűlés tárgyalásait, néhány percre felfüggesztem, hogy a szavazatszedő bizottság működését megkezdhesse. Elsőbbben az alelnöki állásra ejtetik meg a szavazás.

Gróf *Desseuffy Aurél* elnök újból megnyitja a közgyűlést, melynek következő tárgya:

Néhai id. báró Wodianer Albert végrendeleti intézkedéseinek bejelentése s az erre vonatkozó választmányi javaslat.

Rubinek Gyula ügyvezető titkár: T. Közgyűlés! Id. báró Wodianer Albert egyesületi tag egy nagyobb hagyatékkal ajándékozta meg egyesületünket, melynek ide vonatkozó

szakaszai felolvasni

5. A sület czé (ezet) frto

Ugy letet kére rendelkez gazdatiszt ramban l ennek ren nak közha sitására.

„1. ezikkében közt, az 5 tisztí hiva létesített deltetése földmivél től az letet kéve ezen alap rendelkezé

A ré 1,053 forin s hivataln határozott tároiban haryezett y jának, — Gazdasági adandó: n alapított megbizott abból a es kénti 1053 szerü nyug

Rend jogosultakn kenésének s a szükség képest a méből, eg frtot meg n szolgáltatan viditetlenül

Az ös után, az nyugdíjalap sági Egyesü lyet saját czélok előm

A nyu kező: érté melynek évi való évi jár ról; a család összesen 83 a nyugdíjog ezeknek ég dése alapjára más nem te addig kezeli elhalálozott, tulajdonává latal járul a kezelésre el azt, hogy a tése végett közzétételük és az elhunyt özvegyének is meg fog küldetni. (Helyeslés.) S most a közgyűlés tárgyalásait, néhány percre felfüggesztem, hogy a szavazatszedő bizottság működését megkezdhesse. Elsőbbben az alelnöki állásra ejtetik meg a szavazás.

Van sz az egyesület az alapítvány tizedéseket hagyása rem

Galgóc elnökséghez fedezik-e a

szakaszait egész terjedelmében bátor lesznek felolvasni. (Olvassa.)

5. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület céljai előmozdítására o. é. 2000 (kétezer) frtot.

Ugyanazon Országos Gazdasági Egyesületet kérem fel az e végrendeletem későbbi rendelkezéseimben megismertetendő irodai és gazdasági hivatalnokaim javára saját pénztárámban létesített nyugdíjalap kezelésére és ennek rendeltetésének betöltésével ezen alapnak közhasznú földmívelési czélokra hasznosítására.

„1. E végrendeletem harmadik fejezete 4) cikkében, a közczélokra rendelt hagyományaim közt, az 5-ik tételben említett irodai és gazdasági hivatalnokaim javára saját pénztárámban létesített nyugdíjalap kezelésére s annak rendeltetése betöltésével, azon alapnak közhasznú földmívelési czélokra hasznosítása tekintetéből az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet kérvén fel, s rendelvén hagyományosul: ezen alap ismertetése mellett e tekintetben rendelkezéseim következők:

A részéről o. é. egyezerötvenhárom = 1,053 forint s 45 kr. évenkénti hozzájárulással s hivatalnokaimnak alapszabályszerűleg meghatározott évi befizetéseiből alkotott s pénztárámban kezelt s őrzött értékpapirokban elhelyezett vagyona, hivatalnokaim nyugdíjalapjának, — halálom után a Magyar Országos Gazdasági Egyesület kezelése és őrzetése átadandó: mely annak évi kamatait az általam alapított „Családi alapítvány” igazgatásával megbízott családtagnak kiszolgáltassa, hogy abból a családi alapítványból fedezendő évenkénti 1053 frt 45 kr. járulékból az alapszabályszerű nyugdíjak fedeztessenek.

Rendelem továbbá, hogy a nyugdíjakra jogosultaknak alapszabályszerű nyugdíjak csökkentésének a lehetőség szerint megállítására, s a szükséges esetben a szükséglet mérvéhez képest a „Családi alapítvány” kamatjövödelméből, egy évenkénti o. é. ötezer = 5000 frtot meg nem haladható járulék erejéig kiszolgáltandó összeg a nyugdíjoknak megrövidítetlenül kifizetésére fordítassék.

Az összes nyugdíjigogosítottak elhalálása után, az egész értékpapirokban elhelyezett nyugdíjalapok: a Magyar Országos Gazdasági Egyesület kizáró tulajdonává válnék, melyet saját elhatározása szerint földmívelési czélok előmozdítására fordítson.”

A nyugdíjalap jelenlegi állapota a következő: értékpapirokban van 54,000 forint, melynek évi kamata 2311 frt, a nyugdíjhoz való évi járulás 1053 frt, az örökösök részéről; a családi alap részéről 5000 frt, tehát összesen 8364 frt, míg a tényleges szükséglet a nyugdíjigogosultaknál 7920 frt, úgy hogy ezeknek egész igénye a végrendelet intézkedése alapján kielégíthető. Az OMGE-t tehát más nem terheli, minthogy ezen állapot mindaddig kezelje, míg az utolsó nyugdíjigogosult is elhalálozott, azután pedig a tőke az egyesület tulajdonává válik. A választmány azon javaslattal járul a közgyűléshez, hogy az alapítványt kezelésre elfogadni méltóztassék s elhatározni azt, hogy alapítványtevő emlékének megörökítése végett életrajzi adatai az Évkönyvben közzététessenek, életnagyságu arcképe pedig az ülésterem részére megfestessék; ugyszinté kimondandó az is, hogy az 54,000 frtnyi alapítvány a nyugdíjigogosultak elhalálása után az egyesület szabad rendelkezésű alapjaképpen kezeltessek.

Van szerencsém egyuttal jelenteni, hogy az egyesület elnöksége már a nyár folyamán az alapítvány átvételére nézve szükséges intézkedéseket is megtette a közgyűlés jóváhagyása reményében. (Helyeslés.)

Galgóczy Károly azt a kérdést intézi az elnökséghez, hogy az alapítvány évi járulékaik fedezik-e a szükséges évi nyugdíjjárulékokt és

nem forog-e fenn az eshetősége esetleges defizitnek?

Gróf Desseffy Aurél elnök megnyugtatóan kijelenti, hogy ez az eshetőség nem következhet be.

Galgóczy Károly: E szerint megnyugvással veheti át az egyesület az alapítványt.

Gróf Desseffy Aurél elnök: A közgyűlés határozataként kimondja, hogy néhai id. Wodianer Albert báró által tett alapítványkezelését átveszi, az átvételre nézve tett elnöki intézkedéseket jóváhagyja, az elhunyt báró életnagyságu arcképét az ülésterem számára megszerzi és életrajzi adatait a jövő Évkönyvben közzététi.

Az igazgató-választmány jelentése az 1897-98-ik évi egyesületi működésről.

Rubinek Gyula ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy az igazgató-választmány működéséről szóló jelentés a tagoknak szétküldött Évkönyv első részét képezi, de egyébként is azon kapcsolatnál fogva, mely az egyesület és tagjai között fennáll, az egyesület működésének minden megnyilatkozásáról a tagoknak a hivatalos lap útján módjukban volt tudomást szerezni. A választmány azon kérelemmel fordul a közgyűléshez, hogy jelentését tudomásul véve, működésére a felmentvényt megadni kegyeskedjék. (Helyeslés.)

Galgóczy Károly kézhez vette az Évkönyvet s a választmányi jelentésre nincs észrevétele. Az Évkönyvben az alapító tagok névjegyzéke is benfoglaltatik az egyesület alakításától kezdve. Figyelembe ajánlja azonban, hogy az alapítók sorából hiányzik a Nemzetgazdasági Egylet alapítványa, mely 1881-ben összes vagyonát, 1500 frtot tett le alapítványul, mielőtt feloszlott. A másik hiány pedig a következő: Nógrádmegyének 1848 előtt gazdasági egyesülete állott fenn, mely 1848 után megszűnván, összes vagyonát 600 frtot az egyesületnek adta át. Azt kéri szülő, hogy a közgyűlés vizsgáltsa át a régi alapítók névsorát és a hiányzókat igassa be. (Helyeslés.)

Gróf Desseffy Aurél elnök: Méltóztassék ezt az egyesületi tanácsnak kiadni, hogy ez értelemben járjon el. A választmány jelentését különben méltóztatnak tudomásul venni. (Helyeslés.) Ezt tehát határozattá emelem.

Alelnök-választás.

Scitovszky János a szavazatszedő-bizottság elnöke jelenti, hogy a III-ik alelnöki állásra beadott összesen 124 szavazatot; ebből gróf Zselénski Róbertre 103, gróf Széchenyi Imrere 18, gróf Korniss Viktorra 3 szavazatot esett. Midőn a szavazatlapokat a bizottság által aláírt jegyzőkönyvvel együtt bemutatom, kérem Nagyméltóságodat, hogy az eredmény kihirdetése után méltóztassék elrendelni a választmányi tagokra a szavazást.

Gróf Desseffy Aurél elnök: Van szerencsém a szavazás eredményeként közgyűlési határozatként kimondani, hogy a harmadik alelnöki állásra szavazattöbbséggel gróf Zselénski Róbert választott meg. (Eljenzés.) Ezzel elrendelem a szavazást a választmányi tagsági helyekre; addig is azonban a napirendre kitűzött tárgyak elintézését folytathatjuk.

Tagok mozgalmá az elmúlt egyesületi évben.

Rubinek Gyula ügyvezető titkár: Az 1897. évi közgyűlés óta tagul összesen fölvettett új alapító és évdijas tag 219, a tagok sorából törölve lett 59 tag, elhunyt 19 alapító tag, 40 évdijas tag, a mai taglétszám tehát 396 alapító, 2945 évdijas tag, összesen 3041 taglétszámmal; a tagszaporulat tehát 101 tag.

Gróf Desseffy Aurél elnök határozatként kimondja, hogy a közgyűlés az igazgató-választmányának a tagmozgalomról szóló jelentését tudomásul veszi.

A számvizsgáló-bizottság és választmányi jelentés az 1897. évi zárszámadásról, vagyonkezelés és vagyoni állapotáról.

Rubinek Gyula ügyvezető-titkár: Az „Évkönyv”-vel egyidejűleg az összes egyesületi tagoknak megküldetett számvizsgáló-bizottság jelentése az egyesület vagyoni állapotáról, a mely összesen 534034 frt 55 krt tüntet fel; a mennyiben a tagoknak valamely észrevétele nem volna, kéri a választmány a jelentéseket tudomásul venni és a számvizsgáló-bizottság előterjesztésére az igazgató-választmánynak, igazgatónak és a pénztárnoknak a felmentvényt megadni.

Gróf Desseffy Aurél elnök kimondja a közgyűlés határozatát, amely szerint a közgyűlés az 1897-ik évi számadásokra és vagyonkimutatásra úgy a választmánynak, mint az igazgatónak és pénztárnoknak a felmentvényt megadja.

Üzletrészek jegyzése az „Országos Központi Hitelszövetkezet”, a „Hangya” és a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nél és a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté”-nél.

Rubinek Gyula ügyvezető-titkár: Azon egyezményről fogva, amelyet az OMGE. mint a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségé”-nek központja a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-vel és a „Hangya”-val kötött, az egyesület kötelezte magát az illető szövetkezetnél üzletrészek jegyzésére és erre nézve az igazgató-választmánynak az a tiszteletteljes előterjesztése a közgyűlés elé, hogy mindkét szövetkezetnél 1000—1000 frt értékű üzletrészt jegyezni sziveskedjék.

Ezenkívül ugyancsak a választmány az „Országos Központi Hitelszövetkezet”-nél 5000 korona értékű üzletrész jegyzését javasolja, s miután ennek bejelentésére a pénzügyminiszter záros határidőt tűzött ki: az elnökség a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében az üzletrészek jegyzését eszközölte. Ezenkívül javasolja a választmány, hogy azon kapesnál fogva, amely az egyesület és a „Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté” között fennáll, amennyiben ezen szövetkezet az egyesület erkölcsi támogatása és égisze alatt alakult és működik, igazgatóságában két taggal képviselteti magát, ezen szövetkezetnél 500 korona értékű üzletrész jegyzését hozza a választmány javaslatba. (Helyeslés.)

Gróf Desseffy Aurél: A közgyűlés elhatározza, hogy az egyesület szabad rendelkezési vagyonából az „Országos Központi Hitelszövetkezeté”-nél 5 üzletrészt jegyezzen, 5000 korona értékben, továbbá a „Hangya” és a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nél két-két ezer korona értékű üzletrészeket jegyezzen s végül a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté”-nél 500 korona értékű üzletrészeket jegyezzen és ezen összegek kiutalványozása iránt az elnökség a „Magyar Földhitelintézeté”-nél intézkedjék.

1899. évi költségvetés.

Rubinek Gyula ügyvezető-titkár: A költségvetés az egyesület tagjainak az „Évkönyv”-vel egyidejűleg megküldetett, amelynek egész összege 142,593 frt 56 krt tüntet fel; ami lényegesebb eltérés a múlt évihez képest mutatkozik, azt az egyesületi tanács jelentése a kiadás és bevételek indoklásánál feltűnteti; azt hiszem, hogy felolvasottnak méltóztatnak tekinteni, amennyiben azonban a közgyűlés valamely tagjának észrevétele volna, méltóztassék nyilatkozni, hogy a kellő felvilágosításokat megadhatjuk. (Elfogadjuk.)

Gróf Desseffy Aurél elnök kimondja a közgyűlés határozatát, amely szerint az 1899. évi költségvetést az igazgató-választmány javaslata szerint a közgyűlés elfogadja és megbizza a választmányt, hogy annak alapján az ellenőrzést gyakorolja. S mivel a szavazás a

választmányi tagokra nézve még nem fejeztett be, a közgyűlést felfüggeszti.

Az igazgató-választmány kiegészítése.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök a közgyűlést újra megnyitja és felkéri a szavazatszedő bizottság elnökét a szavazás eredményének kihirdetésére.

Seitovszky János a szavazatszedő-bizottság elnöke jelenti, hogy a bizottság működésében eljárva, beadatott

a számvizsgáló-bizottság tagjelöltjeire Bolla Mihály 100, Eösz Ferencz 99, Lejtényi György 100, Percezel Ferencz 100, Reusz Henrik 100. Az igazgató-választmányi tagokra: Bálintffy Pál 100, Bujanovics Gyula 100, Emich Gusztáv 98, György Endre 100, Hagara Viktor 100, Károlyi Lajos gróf 99, Károlyi László gróf 100, Kvassay Jenő 100, Lázár Pál 94, Mérey Lajos 93, Perleberg Arthur 89, Rainprecht Antal 100, Tisza István gróf 49, Ugron Gábor 100, Kornis Viktor gróf 97. Ezenkívül szavazatot kaptak *Esterházy* Mihály 18, *Rubinek* Gyula 11, *Graenzenstein* Béla, *Károlyi* Tibor gróf 2 szavazatot.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök: a számvizsgáló-bizottság tagjait tehát megválasztották szavazattöbbséggel: Bolla Mihály, Eösz Ferencz, Lejtényi György, Percezel Ferencz és Reusz Henrik. Igazgató-választmányi tagokul pedig ugyancsak szavazattöbbséggel Bálintffy Pál, Bujanovics Gyula, Emich Gusztáv, György Endre, Hagara Viktor dr., Károlyi Lajos gróf, Károlyi László gróf, Kvassay Jenő, Lázár Pál, Mérey Lajos, Perleberg Arthur, Rainprecht Antal, gróf Tisza István, Ugron Gábor, Kornis Viktor gróf. (Éljenzés.)

A közgyűlés elé terjesztett indítvány.

Rubinek Gyula ügyvezető-titkár jelenti, hogy csak egy indítvány érkezett be Kodolányi Antal egyesületi tag utól. Az indítvány a következőleg hangzik: Tekintettel arra, hogy Krieger Pál és id. Luczenbacher Pál választmányi tag urak hajlott koruknál fogva az aktív szereplés teréről teljesen visszavonultak, s ez okból egyesületünk igazgatóválasztmányi ülésében sem vehetnek már részt, — van szerencsémem hivatkozással arra, hogy nevezett urak az "OMGE" választmányának a legrégebbi idő óta tagjai és az egyesület körül érdemeket szereztek, — a tisztelt közgyűlésnek javasolni, hogy az alapszabályok 5-ik paragrafusának b) pontja értelmében Krieger Pál és Luczenbacher Pál urakat az egyesület tiszteletbeli tagjaivá megválasztani méltóztatásuk. Kodolányi Antal s. k.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök: Mivel az alapszabályok 28-ik szakasza értelmében a tiszteletbeli tagok választása közfelkiáltással kell, hogy történjen s csak az esetben van szavazásnak helye, ha a tagok közül csak egy is azt kívánja, felteszem tehát e kérdést, megválasztja-e a közgyűlés az ajánlatba hozott két tagot tiszteletbeli igazgató-választmányi taggá. (Megválasztjuk!) Kijelentem tehát, hogy a közgyűlés nevezett urakat tiszteletbeli tagokká egyhangulag megválasztja.

Dr. *Hagara* Viktor: Tisztelt közgyűlés! Mielőtt eloszlánk, engedjék meg, hogy egy nyilatkozatot adjak itt elő; nevezetesen azt, hogy most van ideje annak, miszerint Magyarország mezőgazdasági felvirágoztatására a társadalom és annak szervei a gazdasági egyesületek nagy tevékenységet és munkásságot fejtenek ki. E téren Magyarországon mint par excellence agrárkultúránkban előjár a társadalmi tevékenységben, munkában és buzgalomban ezen egyesület, melynek munkásságát ha valaki közelebbről figyelemmel kíséri, lelki örömmel konstataihatja, hogy ez az egyesület oly lelkesült, oly szelid látókörrel bíró elnök-ég alatt áll, amely képes a legnehezebb kérdéseket is bölcsességével megoldani és időről-időre képes oly eszmealapokat előállítani, melyek hozzájárulnak Magyarországon mezőgazdasági haladásának

előmozdításához. Azonkívül ezen egyesület oly lelkesült tisztikarral bír, amely nem a kötelességszerű óraszerű munkát teljesíti, hanem amely lélekkel és odaadással teljesíti munkáját. Engedjék meg tehát a tisztelt Tagtársak, hogy mikor ezen évi közgyűlésünk megtartott, ezt az alkalmat fölhasználjam arra, miszerint kifejezést adjak azon mély elismerésnek, amelyet — megvagyok győződve — az egyesület minden tagja oszt, annak az elismerésnek, amelyvel mindnyájan viseltetünk az elnökség és tisztikar irányában. (Éljenzés.) Engedjék meg, hogy kifejezést adjak annak, hogy az elnökség és tisztikar vezetése élén egy a sajátában, mint ezen épületben kifejtett tevékenysége által az egyesület kitűzött céljait előmozdította s amely már is időről-időre érezhető, kötelességemmel teszi, hogy indítványozzam, miszerint a közgyűlés mondja ki, hogy az elnökség és tisztikarnak odaadó munkásságáért elismerését és halálját fejezi ki.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök: Méltóztatásuk megengedni, hogy ezen határozatot még kimondjam és a magam, elnöktársaim és a tisztikar nevében halás köszönetemet nyilvánítsam s ez buzdításul szolgál nekünk ezentul is kötelességünk teljesítésére. Ezzel a mai közgyűlésünket berekesztettnek nyilvánítom. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

Az OMGE. igazgató-választmány, ugyanis mint a Gazdasági Egyesületek végrehajtó-bizottságának november 26-án tartott VI-ik rendes üléséről felvett jegyzőkönyve.

Jelen voltak: gróf *Desseffy* Aurél elnöke alatt *Bujanovics* Sándor alelnök, *Bálintffy* Pál, *Bulás* Árpád, *Bernát* István, *Bolla* Mihály, *Czeizner* Nándor, *Cserháti* Sándor, dr. *Csillagh* Gyula, dr. *Daranyi* Gyula, *Edvi Illés* Ödön, *borostyánkői Egán* Ede, emőkei *Emich* Gusztáv, *Farkas* Abraham, dr. *Gaal* Jenő, *Galgóczy* Károly, *György* Endre, dr. *Hagara* Viktor, *Hegedüs* József, *Illés* Lajos sófalvi, *Károlyi* Sándor gróf, *Kodolányi* Antal, *Kostyán* Ferencz, *Kvassay* Jenő, *Lázár* Pál, *Lejtényi* György, báró *Liphay* Béla, *Makfalvy* Géza, báró *Malcoms* Jeromos, *Mátéfy* László, *Melcz*er Gyula, *Oblath* László, *Periaky* Elek, *Propper* Samu, *Reusz* Henrik, dr. *Rodiczky* Jenő, *Stenczel* Mihály, *Steiger* Gyula, *Seitovszky* János, *Szentiványi* Zoltán, *Szevera* Karoly, *Tahy* István, gróf *Zselénski* Robert és *Zsoldos* Elek választmányi tagok, *Bokor* Pál, *Kerpely* Kálmán és *Paikert* Alajos OMGE. tagok és a tisztikar teljes számban.

Gróf *Desseffy* Aurél elnök üdvözlő a megjelent választmányi tagokat, az ülést megnyitja; bejelenti, hogy gróf *Palfy* István és *Koppély* Geza elfoglaltságuk folytán az ülésen részt nem vehetnek.

Igazgató bemutatja a múlt ülésről felvett jegyzőkönyvet, amely a *Köztelek* lapban is közzé volt téve, elnökiileg aláírva és két kiküldött hitelesítő által hitelesítve van. Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyv-hitelesítők.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére a választmány az elnök ajánlatára *Reusz* Henrik és *Lejtényi* György tagokat küldi ki.

Elhunyt tagok.

Jeszenszky Pál titkár: A múlt választmányi ülés óta a tagok sorából elhunytak *Fackh* Károly alapító, *Beöthy* Lajos, *Egel* Nándor, *Kovács* Ede, *Karcsay* János évdíjas tagok.

A választmány elhunyt tagjai felett részvételt fejezi ki. Tagsági kötelezettségük lejártával kiléptek a tagok sorából: *Básthy* Ignác,

Hitter Lajos és *Pongrácz* Ábris. Töröltetni kéri magát a tagok sorából *Lenkey* István.

A választmány a törléshez hozzájárul.

Uj tagok:

Titkár bejelenti, hogy a múlt igazgató-választmányi ülés óta tagokul a következők jelentkeztek és beküldötték kötelező tagsági nyilatkozataikat (olvassa): *Töttösi* Andor, urad. ispán, *Nyir-Pilis*, *Gaszner* Károly, nagyváradi káptalan urad. gazdatiszt *Vasad*, gr. *Bánffy* Miklós, földbirtokos, *Bonczhida*, *Taffler* Jakab, terménykereskedő, *Oroszáza*, *Kiszely* Aladár, gazd. akad. hallgató, *M. Óvár*, *Horváth* Jenő, gazdatiszt, *Balaton-Szt-György*, *Vásárhelyi* Ernő, bérlő, *Pusztaradicsa*, *Duna-Adony*, *Kötél* Ferencz, ispán, *Inota*, *Fejérm.*, *Wolffinger* Miksa, gazdálkodó, *Békés-Sámson*, *Krausz* Ottó Manó, gazdatiszt, *Pél-Pusztá* *Somogy* m., *Deutsch* Károly és fia, bérgazdaság, *Torna per Csákvár*, *Nyolt* János, intéző, *Pta-Szolnok*, *Rumai* urad. Szerém m., *Krisztinkovich* Dénes urad. kasznár, *Tengelicz* Tolna m., *Marschall* Antal, kocsigyáros, *Pozsony*, *Bartha* László gtiszt *Kunágota*, *Löwensohn* Gyula, nagybérlő, *Somodor*, *Löwensohn* Jenő, nagybérlő, *Hatrány*.

A választmány az ujonnan jelentkezetteket örömmel veszi fel a tagok sorába.

A mai taglétszám tehát 393 alapító, 2650 évdíjas, 25 tiszteletbeli, összesen 3068 tag.

Üzletreszek jegyzése a Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezeténél.

Titkár előterjeszti, hogy a legutóbbi választmányi ülés elhatározta, hogy a legutóbb alakult országos hitelszövetkezeti központnál 5 üzletrészt, a „Hangya” szövetkezetnél és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél pedig 2000—2000 korona értékű üzletrészt jegyezze.

Ez alkalommal *Kvassay* Jenő vál. tag ur javaslatba hozta, hogy a Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezeténél is jegyezzen az egyesület üzletreszeket, mivel a szövetkezet az egyesület aegise alatt jött létre. A választmány a fölvetett indítványt az egyesületi tanácsnak adta ki véleményadás végett s a tanács méltányosnak találta, hogy az egyesület e szövetkezetnél is jegyezzen üzletreszeket s ajánlatba hozza, hogy az egyesület 500 korona értékű üzletrészt jegyezzen.

Az igazgató-választmány az egyesületi tanács javaslatát elfogadja s a Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezeténél 500 korona értékben üzletreszek jegyzését szinte javaslatba hozza a közgyűlésnek.

Tanácsi jelentés a „Köztelek” lap ügyében.

Titkár: Az egyesület tanácsának, mint a „Köztelek” lap felügyelő-bizottságának legutóbbi ülésén előterjesztett a lap pénzügyi helyzete. A lap eddigi bevételei 16305 frt 96 krt, a kiadások pedig 12245 forint 33 krt tettek ki, a fennmaradó 4160 frt 33 krból a lap alapítási költségeire felvett kölcsön törlesztésére szolgáló 1000 frt leszámítása után fennmaradó 3160 frt 63 kr nemcsak elegendő a hátralevő két hónap szükségleteinek fedezésére, hanem valószínű, hogy némi maradvány is lesz. Az egyesület tanácsa ezt tudomásul vette s a lap szerkesztése, iránya s tartalma tekintetében megelégedését fejezvé ki, ezt az igazgató-választmánynak is bejelenti.

Örvendetes tudomásul szolgál.

Rázsó Imre tanulmányuti jelentése.

Titkár: Az OMGE. a múlt évben *Rázsó* Imre magyar-óvári gazd. akadémiái tanársegédet a cukorrépa termelés és a cukorrépa-mag-tenyésztés tanulmányozására végett Németországba küldötte ki. *Rázsó* Imre tanulmányutjáról nagyobb jelentésben számol be s a tanács szükségesnek látván, a mű kinyomatását, javasolja, hogy az igazgatóságot felhatalmazza a választmány arra, hogy a művet 1000 példányban a gazdaköri alapítvány terhére ki-

nyomas
forgalo
a földn
lenend
átvenn
A
hozzáj

H

T

vel eg

a cseké

lehetett

még eg

sével és

laló gaz

szok az

hogy a

nem ve

rok meg

elejti. A

szintén

ahhoz,

azonban

sokat a

kéri, a

Az elők

vágások

költség

ezélra re

nemesak

is óhajta

földmive

ros voln

Ez

mány ut

is törté

urhoz és

nyiben n

nék, mé

a próba

Az igazg

javaslatá

Az Eg

Dr.

előterjesz

pörös és

hogy me

áttenni ta

tésben fo

Az

lentést t

nácshoz

I

Titk

ügyi min

ben, hogy

kezetere

országbar

tünkhöz i

támogatás

hogy ez

gyobb ak

Az

fogadja.

A doha

A m

tóság do

kájából

A választ

és kiadja

gyálás vé

Titk

lasztmány

mében K

mint az e

letbeli tag

igazgató-v

és a közg

Szöv

mivélésüg

nyomassa s azt a könyvtárak útján olcsón forgalombahozza. Felkéri javasolja a tanács a földmivelésügyi minisztert is, hogy a megjelenő műből nagyobb számú példányokat átvenni kegyeskedjék.

A tanács javaslatához a választmány hozzájárul.

Hizottállatvásárok, próbavágások.

Titkár: A hizott állatvásárok rendezésével egyesületünk két ízben tett kísérletet, de a csekély érdeklődés folytán a vásárt nem lehetett megtartani. Elhatározta tehát, hogy még egy kísérletet tesz a vásárok rendezésével és a bizottság felszólította a nagyobb hízaló gazdákat a részvételre, a beérkezett válaszok azonban legnagyobb részt azt tartalmazzák, hogy a hizottállatvásárokban a gazdák részt nem vehetnek, ennek folytán a tanács a vásárok megtartásának eszméjét a maga részéről eljéti. A rendező-bizottság legutóbbi ülésén szintén foglalkozott a kérdéssel és hozzájárult ahhoz, hogy a vásárok rendezése elejtessék, azonban a vásárokkal kapcsolatos próbavágásokat a bizottság és a tanács is fentartani kéri, a hizottállatvásárok elejtésének dacára. Az előkészítő bizottság megállapította a próbavágások programját s ezek szerint a rendezési költség 1500 fítot tenne ki. Az egyesületnek e célra rendezésre álló alapja nincs és mivel nemcsak gyakorlati, de tudományos szempontból is óhajtanó a próbavágások rendezése, a földmivelésügyi miniszter ur és a székesfőváros volna felkérendő a költségek fedezésére.

Ez a egy tanács határozatából a választmány utólagos jóváhagyásának reményében meg is történt; felterjesztés intézettel a miniszter urhoz és a székesfőváros tanácsához és amennyiben mindkét helyről kedvező válasz érkezik, méltóztassék már most kimondani, hogy a próbavágások azonnal foganatosíttassanak. Az igazgató-választmány az egyesületi tanács javaslatához hozzájárul.

Az Egyesület ügyészenek évi jelentése.

Dr. Darányi Gyula egyesületi ügyész előterjeszti szokásos évi jelentését az egyesület pörös és pörönkívüli ügyeiről azon kérelemmel, hogy méltóztassék ezt az egyesületi tanácshoz áttenni tárgyalás végett. Felolvassa a jelentésben foglalt fontosabb pörös ügyek állapotát. Az igazgató-választmány az ügyészi jelentést tudomásul veszi és az egyesületi tanácshoz teszi át tárgyalás végett.

Erzsébet királyné emlékezete.

Titkár előterjeszti, hogy a földmivelésügyi miniszter meggalmazt indított a tekintetben, hogy az elhunyt Erzsébet királyné emlékeztetőre emlékfák ültetessenek szélében az országban. E végre leiratban fordul egyesületünkhöz is és tervének kivételére egyesületünk támogatását kéri. Méltóztassanak elhatározni, hogy ez ügyben a „Köztelek” lap indítson nagyobb akciót.

Az igazgató-választmány a javaslatot elfogadja.

A dohányjövődék 1897. évi statisztikája.

A magyar királyi dohányjövődéki igazgatóság dohánygyedárúság 1897. évi statisztikájából 15 példányt küldött az egyesületnek. A választmány köszönettel veszi a jelentéseket és kiadja a dohánytermelési bizottságnak tárgyalás végett.

Titkár előterjeszti Kodolányi Antal választmányi tagnak indítványát, amelynek értelmében Krieger Pál és id. Luczenbacher Pál, mint az egyesület régi tevékeny tagjai tiszteletbeli tagokul való megválasztását ajánlja. Az igazgató-választmány az indítványt elfogadja és a közgyűlés elé terjeszteni határozza.

Szövetségi ügyek.

Szövetség titkára előterjeszti, hogy a földmivelésügyi miniszter ur ő Nagyméltósága

Tormay Béla miniszteri tanácsost bizta meg a szövetségi nagygyűlésen való képviselővel.

Szövetség titkára előterjeszti, hogy a fogarasi megyei gazdasági egyesület a hozzá intézett felhívásra kijelentette, hogy a szövetségi tagok közé nem 20 fítot, hanem 20 korona évi tagsági díj fizetési kötelezettsége mellett hajlandó belépni. Akkor is azonban csak ugy tekint magát tagnak, ha alapszabályait ily irányban módosítja; ennél fogva csak az 1899. évtől kezdődőleg hajlandó fizetni a tagdíjat és kiküldötteit is csak az 1899. évi első rendes közgyűlést fogja megválasztani; az esetben, ha a szövetség eme előterjesztett feltételeket elfogadja.

Szólo jelenti, hogy az egyesület több ízben fel lett hívva a szövetségi iroda által, hogy kötelezettségének eleget tegyen és kiküldötteit megneveze és erre egy év lefolyása alatt ideje is volt, mert valószínűleg ezen idő alatt évi közgyűlést is megtartotta és alapszabályait is módosíthatta volna, javasolja a választmány, hogy a Fogarasi vármegyei gazdasági egyesületnek 1898. évi 10 forintnyi tagdíja leírassék és az egyesület felkéréssek, hogy alapszabályait függelékekkel kiegészíteni sziveskedjék.

Az igazgató-választmány a szövetség titkárának előterjesztéséhez hozzájárul.

A közgazdasági szakosztály javaslatai.

Szövetség titkára: Az 1898. évi XVI. és XVII. törvények intézkedése folytán, ugyszint a kiegyezésben kontemplált törvényjavaslatok szerint a fogyasztási adók egyesítetté fognak az egész vonalon a termelési adóval s a fogyasztási adóknak községenként való beállítása jövő év január elsejével megszűnnék. Ez ugyan ideiglenesen kontempláltatik addig, míg a kiegyezési törvényjavaslatok törvényerőre emelkednek, amennyiben arra emelkednének, ezek hasonló intézkedéseket tartalmazván, ezen fogyasztási adóknak községenkénti behajtása a jövőben teljesen elcsúszhat.

Ebből azon reményt merítette a gazdasági közönség, hogy mindazon visszaélések, melyek a fogyasztási adók behajtása körül eddig napirandén voltak, meg fognak szűnni, másrésztől, hogy a behajtás körül eddig divó zaklató eljárás is megszűnik. A pénzügyminiszter ur legutóbb a képviselőház elé beterjesztette a városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot, melynek célja, hogy a városok által szedett pótdadókat továbbra is fentartsa, illetve megadja a jogot a városoknak, hogy ezen pótdadókat bizonyos korlátokon belül továbbra is kivethessék; sőt e törvényjavaslat szerint e pótdadó kivételére más városoknak és községeknek is megadatik a jog, a zaklató eljárás tehát továbbra is fentartatik.

Igaz, hogy a javaslat három évi érvényességet kontemplál csak, de az eddigi tapasztalat arra tanít, hogy az egyszer behozott adók nem töröltenek, mert az államkincstár igényei folyton növekednek az újabb államszociális irányzat mellett.

A közgazdasági szakosztály foglalkozván e törvényjavaslatl, különösen a bor és a husfogyasztásra kivetett pótdadókat ugy szociális, mint gazdasági szempontból károsnak, sőt a husfogyasztási adóknak 25%-ra való fel-emelését oly eseménynek tartja, amely nagy visszahattással lesz a termelőre. Az OMGÉ. már többször felírt a kormányhoz ezen fogyasztási adóknak, mint legigazságtalanabb adóknak törlését kérve. A fogyasztási adók törlésére és a városok kártalanítására sohasem volt oly kedvező alkalom, mint ma a termelési és fogyasztási adók egyesítésekor, minek következménye lesz, hogy ezen adók bevételei tetemesen növekedni fognak. Méltányos tehát a közgazdasági szakosztály azon álláspontja, hogy a városok, melyek eddig ezen pótdadók szedésére jogosítva voltak, vagy a melyek az italmérés megvál-

tása folytán eredő tisztajövedelemből az 1888. évi XXV. t.-cz 66. §-ának intézkedése folytán bizonyos százalékban részesültek, hogy az állam fokozott adó bevételeiből, melyek a fogyasztási adók egyesítése által elő fognak állani, az állam által kárpótoltassanak.

A szakosztály tehát az alábbi határozati javaslatot terjeszti be:

Mondja ki az igazgató-választmány, hogy: a magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat intézkedéseit szociális és gazdasági szempontból károsoknak s megváltoztatásukat szükségesnek tartja és pedig:

1. Mindazon községek és városok, melyek a fogyasztási adók megváltásából eredő haszontól, továbbá, amelyek a fogyasztási adók utáni szedett pótlékoktól elesnek, az állam által kárpótoltassanak.

2. Felkéri az igazgató-választmányt, hogy ez értelemben írjon fel a képviselőházhoz.

A képviselőházhoz való felírást azért javasolja a szakosztály, mert a törvényjavaslat már a Ház asztalán fekszik. Szólo e határozati javaslatot még azzal kívánja kiegészíteni, hogy a választmány fejezze ki azon óhaját is, hogy a bor- és husadók is fokozatosan töröltessenek s azért a határozati javaslat utolsó pontjával felvenni kéri a következőt:

3. A mennyiben az emelkedő adóbevételek engedik, fokozatosan szüntettessék meg a bor- és husfogyasztási adó.

Az igazgató-választmány a beterjesztett határozati javaslatot elfogadja s ez irányban a képviselőházhoz felírni határoz.

A métermértékről szóló törvények egyöntetű rendezése.

Szövetség titkára felolvassa a földmivelésügyi miniszter leiratát, melyben a miniszter az egyesület véleményét kéri az iránt, hogy a gazdasági közönség érdekében nem volna-e szükséges, hogy a földterület mennyisége jogügyletekben és mindennemű magánjogi okiratokban s telekkönyvi följegyzésekben hektár szerint fejeztessék ki. A kérdés így került felszínre, hogy a kereskedelemügyi miniszterium a mértékekről és azok ellenőrzéséről szóló törvényjavaslat előkészítésével mostanában foglalkozik.

A közgazdasági szakosztály javasolja a választmány, hogy oly értelmű válasz adassék a miniszternek, hogy a mértékrendszer megváltoztatását csak akkor tartja kívánatosnak, ha a kataszter újból rendezés alá kerül s akkor is ne hektárban állapíttassék meg az egység, hanem annak felében, a mi megfelelő a mai kataszteri holdnak.

Dr. Csillag Gyula hozzájárul a közgazdasági szakosztály azon felfogásához, hogy a tizedes rendszerre alapított mérték-számításnak kötelező behozatala ezidőszáig még nem sürgős szükség. Ahol a nemzetközi forgalom tárgyait képező cikkek kölcsönös kicserélése forog szóban, ott az egységes méter-mérték behozatala föltétlenül szükséges, mint a hossz-, súly, köb, ür, stb. kimérésénél, ámde az ingatlanok ily nemzetközi fogalom tárgyait nem képezik. Igaz, hogy a mérték kimérésénél is a tizedes rendszer minden más rendszernél tökéletesebb, ezt nagy államok, pl. Franciaország, Németország már behozták is, de hol ez nincs meg, az legfőbb szépséghiba. A tizedes rendszer fönn kiemelt előnyeinel fogva mégis arra kell törekedni, hogy később majd mi is arra rátérhessünk. Mielőtt azonban e téren kötelező szabály adatnék ki a közönség részére, szükséges, hogy előbb maga az állam alakítsa át azokat az operatumokat, melyekben a földterületek a mostani mérték szerint bevezetvék, minők a kataszteri felvétel, a telekkönyvek és betétek, a birtokállás lapja, a birtokívek és térképek. Ez a helyes sorrend. Minden jogügyletnél a felek ezekből kell hogy merítsék a korrekt területi adatokat, lejegy-

zéseknel, eldarabolásoknál a csatolandó vázrajzok ezeknek kell, hogy megfeleljenek, különben tévedések, zavarok állhatnak elő. A meglevő munkálatok új átalakítása mellett a részletes kataszteri fölmérést, ott, hol még nem fogantatott, már a tizedes rendszer alapul vételével lehetne fogantatni, ha e rendszer általános és kötelező behozatala a jövőben helyet foglalna. A tudatlanságból eredő félrevezetés, kikerülése és a járatlanság netáni kizsákmányolásának megakadályozása végett korrektívum gyanánt ki lehetne mondani azt, hogy a meghatározandó számú átmeneti években, míg a földbirtokosok az új rendszerrel megbarátkozandának, a jogügyletekben mind a régi, mind az új terület kiteendő s meghatározni, hogy az átszámításnál előforduló hibáknál s eltéréseknel melyik földmérték megjelölése mérvadó.

Steiger Gyula nem járulhat előtte szóló indítványához, aki abból indult ki, hogy mily zavar állana elő, hogyha átszámításokkal kellene az ügyleteket terhelni.

Eszert nagy baj volna ezen új mértéket bejuttatni azon vármegyéknel, ahol a kataszteri felmérés ezután eszközöltetik, mert egyik megyében öleltek, magyar holdakban, a másikban hektárokkal eszközöltetnek a területszámítás. Igaza van Csillagnak, hogy a nemzetközi forgalom szempontjából helyes a mértékrendszer változtatása, de nem a birtokforgalomnál, mely csak az ország határain belül képezi az adásvétel tárgyát. (Egy hang: Sajnos, hogy így van!) mi szükség van tehát, mi hasznunk lesz tehát a hektár szerinti mérésből? Semmi előny, csak kár és zavar. Indítványozza azért, hogy a határozati javaslat olyképp módosítsák, hogy a választmány ezidőszereint a mértékek megváltoztatását helyesnek nem tartja, s ennek szüksége az országra akkor áll elő, hogyha az általános egyöntetű kataszteri felmérés eszközöltetni fog. A többi részét a határozati javaslatnak elejteni kéri.

Makfalvy Géza: Ugy fogja fel a dolgot, hogy a miniszteri megkeresés azt mondja, hogy nem tartaná-e az egyesület helyesnek, ha a régi és új mérték is kitétenék a területszámításnál ezentul. Az egyesület a miniszter által föltett kérdésre mást nem válaszolhat, mint hogy a kétféleképpen való számítását a földterületeknek, határozottan károsnak, rossznak és időszereitlennek tartja; mert ez nagy kontroverziákra adna okot.

Steiger Gyula indítványa szerinti módosítással tehát a szakosztály javaslata elfogadható, de hangsúlyozni kell mindenestre a kétféle mértékszámítás helytelen voltát.

Az igazgató választmány ily értelemben intéz felterjesztést a miniszterhez.

Országos ipartanács.

Szövetség-titkára felolvassa a kereskedelemügyi miniszter leiratát, melyben közli, hogy az iparfejlesztés kereskedelem és munkásvédelem terén szükséges tevékenység kifejtése céljából „országos ipartanács” ezimel egy véleményező testületet szervezett, s kéri az egyesületet, hogy az ipartanácsba képviselőit nevezné meg.

Mivel a miniszteri átirat elintézése sürgős volt, az elnökség a választmány utólagos jóváhagyása reményében Bernát István és Scitovszky Jánost küldte ki az ipartanácsba.

Tudomásul szolgál.

Több tárgy nem lévén, elnök berekeszti az ülést.

Vázlatok a spanyol mezőgazdaságról.

III. Kísérleti eredmények.

A mezőgazdaság érdekében Spanyolországban tett és folyó számos kísérlet közül egyet talán a legérdekesebbek közül való, érdemesnek tartok közelebbről megismertetni. A zaragozai kísérleti állomáson ugyanis 1891 óta a cukorrépának plántálás által való termelését tanulmányozták és az itt mutatkozó eredmények oly kecsesítőek voltak, hogy nemcsak a kísérleteket az állomás folytatja, hanem azok már a gyakorlatban is érvényesülnek, amennyiben számos földbirtokos ezen módszer szerint termeszt répát és egy Zaragoza közelében épült cukorgyár saját gazdaságában is répatermelésénél ezen uton halad. Általában azonban Spanyolországban cukorrépát csak keveset termelnek, mert ősöbbsen kapják a nádcukrot a gyarmatokból és a talaj, valamint a klíma is a legtöbb helyen cukorrépatermelésre alkalmatlan. A spanyol cukorgyáros tehát csak akkor veheti fel a versenyt az importált cukorral, ha nyers anyaga a répa, minősége kitünő és ősös.

Ami magát a plántálással való répatermelést illeti, ez a módja a termelésnek nem új, takarmányrépánál hazánkban is gyakrabban alkalmazzák, cukorrépánál valószínűleg azért nem, mert állítólag Németországban nem sikerültek az ily irányban eszközölt kísérletek.

A talaj, melyen a zaragozai állomás kísérleteit végezte, alluvialis mészgazdag agyag. Elemzésének eredményei a következők:

1 mm. rostán átesik (finom rész) . . . 86.78%
 1 " " nem esik át (durva) . . . 13.22%
 A finom rész iszapolása:
 homok 47.13%
 vízben suspendálható rész 52.87%

A 100°-on szárított rész tartalma:
 vas- és aluminium-oxyd 107.75%
 mész 123.23%
 foszforsav 0.76%
 káli 1.18%
 hig salétromsavban oldhatlan 767.08%

A finom részben találtatott:
 ammoniák-nitrogén 0.035%
 salétromos-nitrogén 0.012%
 szerves nitrogén 0.740%

Mint látjuk ez eléggé szegény talaj. Térjünk át már most a kísérletekre, melyeket három irányban folytattak.

Az első csoport, a legalkalmasabb félség megállapítása céljából végzett kísérletek ismertetésébe nem bocsátkozom. A 9 félséggel végzett kísérletek eredménye igen tanulságos, de természetesen különböző eredményre vezet, ha a termés nagysága, a hektáronként termelt cukormennyiség, vagy a lé cukortartalma szerint ítéljük meg azt.

A második kísérleti sorozat a trágyázásra vonatkozik. A természetes és műtrágyával tett kísérletek közül legjobb eredményt az a parcella adott, hol a foszfortrágyák teljes elhagyása mellett hektáronként 250 kg. salétrom és 200 kg. klórkálival trágyáztak. A természetből a trágyázatlannal szemben 9571 kg. répa, illetve 808 kg. cukor hektáronként.

Végül a harmadik csoportban nyolcz kísérlet tétellett a megmunkálás befolyásának tanulmányozása céljából.

Parcella száma	Terület Ar-okban	Kísérlet mineműsége	Kísérlet célja
1	1	60,000 növény hekt.	A növények közti táv befolyása.
2	1	100,000 " "	
3	1	120,000 " "	
2	1	sima mivelés	A mivelés befolyása.
4	1	barázdás "	
5	9.28	kettős sor és sima-mivelés	A sorok elhelyezésének befolyása.
6	9.28	kettős sor és barázdás mivelés	
7	9.28	egyszerű sorok és sima mivelés	
8	9.28	40 cm. távolságu sorok	Közvetlen gépvetés.

A 7 első kísérlet a plántálás különböző módja. A 8-ik rendes vetés, mint az minálunk is szokásos. A plántálásra szánt répákat, dohány módjára melegágyban vetik a melegebb idő beálltával mintegy júniusban és 7-8 hét múlva ültetik ki. Megmivelésük semmiben sem üt el a rendesen vetett répa mivelésétől és november végén esetleg deczember elején szedik őket.

Az eredmények alább láthatók. Legjellemzőbb és legfontosabb a legutolsó rovat, mely a hektáronként termelt cukor mennyiségét mutatja. A plántálással tett különböző kísérletek az a módja, mely a legkisebb termést adta, még mindig a rendes vetés eredményének majd kétszeresét mutatja.

Elemzéshez vett minták darab száma	Plántálási disztancia		Sima mivelés	Barázdás mivelés	Sima mivelés dupla sorokban	Barázdás mivelés dupla sorokban	Sima mivelés egyszerű sorokban	Egyszerű gépvetés	
	60-25 cm.-hez	40-25 cm.-hez							
Az egész gyökér átlag sulya . . .	0.640	0.472	0.364	0.518	0.472	0.307	0.268	0.387	0.346
A levelek átlag sulya	0.223	0.155	0.145	0.170	0.155	0.107	0.085	0.096	0.168
A levelek sulya a növényre, mint 100-ra vonatkoztatva	26	24	28	25	24	26	24	19	32
A levelek sulya a gyökérre, mint 100-ra vonatkoztatva	34	32	39	33	32	34	31	24	48
Fejek sulya 100 kg. gyökér után	8.9	8.8	9.9	10.2	8.8	6.5	7.0	6.2	6.9
Répa fejek nélkül	37741	40211	43685	46367	40211	29317	25742	34720	15651
Fejek sulya	3603	3868	4690	5277	3868	2044	1944	2291	1177
Egész répa sulya	41344	44079	48375	51644	44079	31361	27686	37011	16828
Levelek sulya	14406	14477	19270	16949	14477	10930	8781	9181	8171
A lé sűrűsége 15 ^o	1.063	0.067	1.064	1.066	1.067	1.076	1.079	1.074	1.073
Beix fokok	15.39	16.30	15.62	16.19	16.30	18.50	19.20	18.15	17.67
100 gramm lében volt cukor . . .	12.69	13.32	12.89	13.57	13.32	16.61	16.67	16.83	16.20
Tisztasági coeficiens	82.46	81.71	82.52	83.81	81.71	89.78	82.86	92.72	94.51
Cukor 100 gr. répa után	11.92	12.52	12.11	12.75	12.52	15.61	15.63	15.82	15.23
Hektáronként termelt cukor	4499	5034	5290	5919	5034	4376	4023	5492	2383

A mondhat közti tér egyedek a rendelkezés tartalom manak emelked valamin daczára sége. A les a s Mig a s 3%-ot a söt 12% nél (s emelésé ami min általán a lé ti mutakó lesi mód dupla s ményt a tésnél, a szabad. a répák a lé tis látszik. Bi régebbé számana e termé 120,000 6000 kg mennél ültetni. V eredmény (melyne bevéve) között, dolgozik eredmény F plántálá hogy a (augusz gyenge nak a növényt leg a k pótolhat használt Ha a répák más ott állapítja H változta szolgálj 1-3 ig szerü v H hazánk viszony meglek helyeke nagy k goza m kap a spanyol s így a N átplánt azt his bár jól kísérlet eredmé

A felsorolt adatok alapján a következőket mondhatjuk. Mint előre látható volt, a növények közti tér csökkenésével csökkent a cukorrépa-egyedek súlya, mert a növény fejlődése függ a rendelkezésére álló területtől. Ugy a lé cukortartalma, mint a tisztasági coeficiens változó ugyan, mégis általában az egyedek számának szaporodásával ugyanazon a területen emelkedik a cukortartalom, a lé tisztasága, valamint a répa átlagos súlyának csökkenése dacára a hektáronként termelt cukor mennyisége. A művelés módját tekintve, a sima művelés a növények jobb fejlődését teszi lehetővé. Míg a sima művelésnél a megromlott répák a 3%-ot alig érték el, barázdas művelésnél 6, sőt 12%-ot tettek ki. Az 5-ik számú kísérletnél (sima művelés) a répák egyedsúlyának emelésével nem emelkedett a levelek súlya, ami mindenesetre bizonyos ellentétben van az általános törvénnyel. A cukortartalomban és a lé tisztaságában csak csekély különbségek mutatkoztak, hol az egyik, hol a másik művelési mód előnyére. A sokak által ajánlott dupla sorokban való ültetés rosszabb eredményt adott az egyszerű sorokban való ültetésnél, amennyiben a répák súlya után ítélni szabad. Az egyszerű sorokban való ültetés úgy a répák kifejlődése, mint a cukortartalom és a lé tisztasága után ítélve ajánlatosabbnak látszik.

Bizonnyitást nyert továbbá az a már régebben kifejtett nézet, hogy a növények számának szaporításával arányosan emelkedik a termés is. Így ha egy hektárra 60,000, vagy 120,000 répát ültettek a cukorszaporulat 6000 kgrt tett. Ebből az következnék, hogy ennél több növényt kell ugyanazon területre ültetni.

Végül a géppel való vetés igen rossz eredményt adott éppugy, mint a kézzel, (melynek eredményei nincsenek a táblázatba bevéve) és úgy találták, hogy azon viszonyok között, melyek közt a zaragozai kísérleti állomás dolgozik, csakis a plántálással lehet megfelelő eredményt elérni.

Fordítsuk már most figyelmünket az átplántálás előnyeire és hátrányaira. Fő előnye, hogy a talaj megművelésére több időt enged, (augusztus elején plántálnak át), hogy a gyenge növények között nem garázdálkodhatnak a rovarok, hogy csak ép, jól fejlődött növényt ültethetünk ki és hogy minden esetleg a kiültetés után kipszultuló növényt ujjal pótolhatunk és így a hely teljesen ki lesz használva.

Hátránya kétféle, a nagyobb költségek és a répák alakja. A költségeket a zaragozai állomás ott 60—70 pesetában (mintegy 17—20 forint) állapítja meg.

Hogy pedig a plántálás mily mérvben változtat a répa alakján, annak megítélésére szolgáljon a helyszínén felvett fénykép. Az 1—3-ig látható répák átplántáltak, a 4-ik egyszerű vetés útján nevelt.

Hasonlítsuk össze már most Zaragoza és hazánk meteorológiai viszonyait. Budapest hőviszonyai 1891. márczius 1-től november 30-ig meglehetősen hasonlóak. Ugyanezen időben és helyeken a csapadék viszonyokban már igen nagy különbség észlelhető, a mennyiben Zaragoza még Budapestnél is kevesebb csapadékot kap a nyári hónapokban. Megjegyzem, hogy a spanyol kísérleti területek mind öntözve vannak s így a különbség számba nem igen jöhet.

Nem tudom történtek-e már hazánkban átplántálással exact kísérletek, ha nem, úgy azt hiszem, hogy a próbát meg lehetne tenni, bár jól tudom, hogy más viszonyok között tett kísérletek nem kell, hogy hazánkban is ugyanoly eredménynyel járjanak.

Herzfelder A. Dezső.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Franciaország. Az 1900-ik évi világkiállítás. Viger miniszter a napokban fogadta a mezőgazdaságot pártoló társaság bizottságát, mely utolsó értekezletének határozatait tudatta.

Elsősorban kívánatos — mondta Caze előadó, hogy a tenyészállatkiállítás napja sürgősen kitűzessék, mert a tenyésztők ország-szerte panaszkodnak, hogy e tekintetben máig bizonytalanságban hagyták; lévén már itt az ideje annak, hogy e tekintetben intézkedéseiket megtegyék.

Másodsorban a mezőgazdaság csoportjának a kiállítás területén meg ezidőszent nincs meg a határozott helye kijelölve. Az egész világ gazdái aggodalommal fogadták azt a hírt, hogy a nagy gépcarnokban először kijelölt hely az újabb hálózatok folytán mindig kisebb s kisebbre redukáltatott. Harmadszor a kertészek részéről valóságos forradalom fenyeget, mert a nekik kijelölt csekély téren nem képesek a kérészetet mai fejlettségéhez mértén bemutatni.

A minisztert a sok panasz láthatólag kellemetlenül érintette s megígérte, hogy egy a kereskedelmi miniszternél, mint a kiállítás igazgatójánál személyesen fog közbejárni, hogy a jogosnak látszó panaszokat elnémsa.

A kihallgatás közben arra a megállapodásra jöttek, miszerint a Tuillériák kertje volna a mezőgazdasági s kertészeti kiállítás legtermészetesebb s legalkalmasabb helye, minek folytán a bizottság ismételve kérte a minisztert, vesse latba befolyását, hogy a két csoport kiállítási területe gyanánt a kertet megkapja. A deputáció azután a kereskedelmi miniszternél tisztelgett, hol ugyanezen óhajának adott kifejezést s örömmel győződött meg, miszerint a miniszter a Tuillériák kertjének a kiállításba történő bekebelezését örömmel veszi kombinációba. Hihető tehát, hogy a mezőgazdaság s kertészeti csoportok csakugyan a terjedelmes parkban nyerik elhelyezésüket. Ennek haszna ránk is háramlanék, a mennyiben gazdagabb anyaghalmazzal jelenhetnénk meg ott mi is.

Németország. Terjeszkedés Kelet felé. A német császárnak keleti utazását ezerféleképpen magyarázzák. A legtöbb vélemény oda irányul, hogy nem is annyira a vallásos érzelmekek tették a kirándulást szükségessé, mint inkább a már elfoglalt közgazdasági helyzet megszüldésére. Eddig a Keleten főleg az angolok s francziák voltak az intéző faktorok, csak hogy 3 év óta azt látjuk, hogy a kereskedelmi, pénzügyi, ipari s mezőgazdasági részben a németek mind jelentékenyebb szerepre jutottak. A „Times” szerint ezeltől vagy 10 évvel a török hadsereg újjászervezetét vették a kezükbe. A Ludwig Loewe & Co. cég puszkákat s Krupp-ágyukat szállított a hadseregnek, ám néhány év óta meg a berlini „Deutsche Bank” a konstantinápolyi pénzemberekkel kezdett virágzó üzletekbe becsátkozni. Már 1884-ben próbálkozott a német tőke a török dohánygyedáruságnál pozíciót foglalni, akkoriban a bécsi Credit-Anstalt s a berlini Bleichröder cég is pusszirozták ezen vállalatában; akkoriban oly sok nehézség merült fel, hogy a két állam egymáshoz közlekedése hajótörést szenvedett. Dehát a Deutsche Bank egyesülve a Berliner Handelsgesellschafttal a török államnak 30 millió márkányi kölcsönt nyújtott 50% mellett s ettől az időtől fogva (1888) az angol-franczia törekvés a Keleten hiábavalónak bizonyult. A német tőke azóta hatalmas vasúthálózatot teremtett Kis-Ázsiában, mely Európában szalonik-monestiri vonalat építette ki s nap-nap után nyer újabb koncessziókat. Dr. Siemens, ki a császárt kísérte, állítólag legközelebb újabb vonalakat fog a „Deutsche Bank” megbízásából építeni.

Sőt a kereskedelmi téren is óriási a németek keleti térfoglalása, a mezőgazdasági

eszközök s gépek, szövet stb., melyek Törökországba jutnak, 20%-ban német eredetűek. Ez időszent Jaffát a német kereskedelem szabad kikötőjének lehet tekinteni. A németek ezen hódítást főleg annak tulajdoníthatják, hogy messzemenő hitelt nyújtanak vevőiknek, annak izlését a helyszínén tanulmányozták s azt adják neki, amire annak csakugyan szüksége is van, azonfelül a kereskedelmet az állam hatóság támogatásban részesíti. Ezt a császár danczigi beszédéből, de a szultánnal kötött nagy barátságból bárki előre is sejtette, hisz köztudomású, hogy a császári és állami birtokok kezelése iránt nyílt tárgyalások folynak s hogy a német vállalkozók 10%-al több tiszta évi jövedelmet helyeztek kilátásba, mint amennyit ezidőszent hoznak.

Látszik tehát, a versengés nemesak politikai, hanem közgazdasági téren is nagy arányokat öltött a Keleten.

A statisztika s a spekuláció. Az olasz mezőgazdasági miniszter által a napokban közzétett statisztikai adatok szerint a buza métermázsája október hónapban a következő árakat tüntette elő: Berlinben volt 23 korona 60 fillér, Párisban 21'62 fillér, Londonban 16'50 fillér, New-Yorkban 14'15 fillér, Chicagóban 12'07 fillér, Romániában és Oroszországban volt 14'12—13'99 fillér. Most a németek e számok behatása alatt térnek vissza a gabona-határüzletek törlésének polémiájára.

Raffalovich szerint a törlésnek volt tulajdonítható, hogy 1897-ik év elején Berlinben hanyatlott a buza ára, holott Budapesten és Párisban ugyanakkor emelkedett s a német agráriusok saját kontójukra győzöttek meg róla, hogy reményeikben esalatkozva nem azt érték el, mit akartak. Most Klapper a „D. L. Z.” hasábjain azt igyekszik bebizonyítani, miszerint a határidő-üzletnek áralakítás befolyása nincsen. Ő ugyanis 1896. novembertől kezdve, egész 1898. áprilisáig, hónapról-hónapra gyűjtötte a berlini s liverpooli piac gabona-árjegyzését s döntőleg bizonyítja be, hogy a két helyen csak jelentéktelen disparitás létezik. Nem állítja ugyanis, hogy a két piacon teljesen egy árbán álló gabona léteznék, de határozottan azt mondja, hogy a különbséget csakis a behozatal vámjá és a szállítási költségek okozzák. Elismeri miszerint 1896. június 22-én, midőn a németek a gabona határidőt teljesen törölték, gabona-árcsökkenés jelentkezett s 1891. május hava óta a berlini piac a világ gabonaárnyóján állott, dehát folyó év október havában a berlini piacon ismét 2 egységgel lett drágább a gabona mint Párisban. Világos tehát, hogy a német határidőt tiltó törvény nem felel meg ezéjának. Idézett közgazdasági író szerint az áralakulás egyedül a kínálat s kereslet által van szabályozva.

A németeknek az idén 1.450.000 hektoliterrel kevesebb gabonájuk termelt mint tavaly — természetes tehát, hogy 1 kor. 48 filléryi áremelkedés is jelentkezett. Ha azonban a határidő-üzlet nem is játszik szerepet, annál végzetesebb a fiktív üzlet hatása, ez az, mely a nagy árhullámzásokat előidézi, mit legutóbb Raphael Lévy és Raffalovich közös megjegyzéssel elismerni kénytelenek.

Anglia. A mezőgazdasági statisztika s a mezőgazdaság. Az angol mezőgazdasági statisztika 1897-ik évi jelentése a napokban hagyta el a sajtót, melyből rendkívül sok érdekes tudnivalót vehetünk át. A mezőgazdasági statisztikát hivatalosan ugyan csak 1866 óta vezetik, dehát azért a mezőgazdasági termékeket illető adatok az előző időkől sem hiányoznak.

A közvéleményvel ellentézőleg, azokból azt látjuk, hogy a 14-ik század táján az angol gazdasági termékeknek nagy exportja is volt, különösen sok gyapjút exportáltak. A 15-ik században már gabonát is exportálnak sokat, egész addig, míg 1436. és az 1461-ik királyi rendeletek a gabona külkereskedelmet nem

szabályozták. Az első szerint nem volt szabad idegen gabonát behozni egész addig, míg a hazai termés kvarterje (1 kvarter = 298 liter) a 9 frank 95 em. áron alulra nem esett, a második rendelet eltiltotta a kivitelt, valahányszor a fentebbi áron magasabban állott a gabona.

Ez azt bizonyítja, hogy a fokozatos vámtarifa nem a mai kor szüleménye, mert már századokkal ezelőtt alkalmazásban volt az angoloknál.

A későbbi időkben a gabona állandóan magas árakkal bírt, mindez azonban nem akadályozta Angliát, hogy például 1760—1770 közötti időben kilencz évben exportált s csak egyben szorult importra. A múlt századbeli francia háborúk kitörése idején az angol mezőgazdaság virágzása tetőpontján állott. Napoleon elrendelvé a szárazföldi zárlatot, ennek az angol gazdák szép hasznát látták, mert a gabona árát évről-évre fokozták egész 1815 ig.

Igy 1789-ben 51 schilling 2 pence volt a kvarter ára (azaz 1076 krajczár hektoliterje) 1795-ben felszókkent 75 schilling 2 pence s 126 schilling 6 pence (28 frtra) 1812-ben! A francia császárság bukása után a gabona-árak felére szállottak, ebből válság lett, minek folytán 1816-ban ismét a fokozatos vámtarifa lón életbe léptetve. Ezen időtől kezdve Anglia évről-évre több gabonát fogyaszt, mint amennyit termelni képes, tehát fokozódott importra szorul, végre 1846-ban Robert Peel indítványa fogadtatott el, minek következtében a gabona váma egyszer s mindenkorra meg lett szüntetve, persze a gabonával bevetett terület egyidejűleg a minimumra lett redukálva. A gabonabevitel teljes vámentessége azonban csakis 1851-től datálódik, mely évtől kezdve Angliában alig termelnek gabonát. Érdekes, hogy a legutóbbi időben — 1894-től kezdve, mely időtől van a gabonának ismét ára — az angol gabonavetés terjedelme is kezd fokozódni.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal.
Az OMGE. közleményei.	1735
Az OMGE. közgyűlése.	1735
Az OMGE. igazgató-választmánya, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek végrehajtó-bizottságának november 26-án tartott VI-ik rendes üléséről felvett jegyzőkönyve.	1740
Vázlatok a spanyol mezőgazdaságról. <i>Herezfelder A. Dezső.</i>	1742
Külföldi szemle.	1743
Vegyesek.	1744
Kereskedelem, tőzsde.	1746
Budapesti gabonafőzsde. — Szeszűlet. — A központi vásáresernak árajegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráról. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár.	1747

Kinevezések. A földmivélségi m. kir. miniszter *Záner* Alajos okleveles építész és műegyetemi tanársegédet a gazdasági műszaki hivatal létszámába kir. segédmérnöké nevezte ki, *Faragó* Gyula arad-gáji lakost, Arad szab. kir. város területére nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A Központi Hitelszövetkezet megalkulása. A „*Budapesti Közlöny*“ november 29-iki számában a következő közleményt olvassuk: *Hirdetmény.* Az 1898. évi XXIII. törvényzikk alapján létesítendő Országos központi hitelszövetkezet alakuló közgyűlése folyó évi december hó 4-én d. e. 11 órákor fog a székesfővárosi úvároszáz tanácstermében (IV., Lipót-u. 32. sz.) megtartatni. *Napirend:* 1. Előterjesztések az alapít-

ványi üzletrészek eddigi jegyzéséről. 2. Az alapszabályok megállapítása. 3. Az igazgatósági elnök és alelnök, ugyszintén a kormánybiztos és egy felügyelő bizottsági tag kinevezésének bejelentése; az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása az 1898. évi XXIII. t.-czikk 66. paragrafusában foglalt rendelkezésekre való tekintettel. Ehhez a Hirdetményhez ezuttal csupán két rövid észrevételt fűzünk. Az első az, hogy az alapító tagok külön, személyre szóló meghívót nem kaptak. A másik, hogy a „megállapítandó“ alapszabályok tervezetét kézhez nem vették; egyetlen példány a alapszabályoknak a földmivélségi miniszter őrizete alatt van. Ez a titkolódzó eljárás egyszerűen érthetetlen. Ha azonban a kormány azt a felfogást kívánna terjeszteni, hogy ez a megalakítandó szövetkezet a kellően előkészített nyilvános beavatkozás jogköréből kivont, kebelbeli ügy akar lenni s ha tápot akar szolgáltatni a nagyközönség bizalmatlankodásának: úgy tagadhatatlan, hogy ennek a célnak az eléréséhez biztosan ható eszközöket választott meg. Mi csak őszinte sajnálattal vennénk, ha e közérdeklődésre méltó intézmény élete bármely oknál fogva is kedvezőtlen jegy alatt indulna meg s ebbeli aggályunknál fogva nem habozhatunk hibásnak jelezni a kormány eljárását, melyre egyébként legközelebb visszatérünk még.

A Központi Hitelszövetkezet kormánybiztos. A m. kir. pénzügyminiszter az 1898. évi XXIII. t.-czikk alapján létesítendő országos központi hitelszövetkezetekhez, az idézett törvény 68-ik paragrafusában körülírt teendő ellátására, illetőleg az ugyanott megszabott hatáskör gyakorlására, kormánybiztosá dr. *Popovics* Sándor pénzügyminiszteri tanácsost nevezte ki.

A borhamisítás bünbakjai. Vettük a következő sorokat: A „*Köztelek*“ f. évi 95. számában egy rövid közlemény van a borhamisítás bünbakja czim alatt. Anélkül, hogy a borkereskedők visszaéléseit pártfogásomba venném, alá kell írnom a kisbortermelők nagy része ellen felhozott vád igazságát, mert ezt személyesen tapasztaltam, lévén kicsiben borkereskedő. Azt az eivet követem, hogy csakis termelőtől veszem meg a saját kezelésben levő bort; de már tapasztalataim után bort sem vehetek, hanem már kétizben magamnak kellett szőlőt, illetve előttem készített mustot vennem, hogy kikerülhessem a spiritu-zsal javított és megvizezett borokat. Nekem a véleményem mint kereskedőnek és mint szőlősgazdának az, hogy kétséget nem szenved, hogy van a borkereskedők között is hamisító elég, de hogy a bortermelők között több van, az is tény. „Hogy boldoguljon a tisztességes elvvel az ember!“ így fakadt ki előttem egy nagyborkereskedő, aki oda is hagyta a borkereskedését. És ez a kifakadás nem volt éppen indok nélküli. Ezeket kívántam csak a tekintetes szerkesztő ural közölni, hogy igazságosan, pártatlanul ítéljünk és igazságosan keressük a bünböt és büntesse a törvény is. *Schuster Gyula.* — Készséggel helyt adunk a felszólalásnak. Am azt a borhamisítással foglalkozó kereskedők czudar üzelmivel szemben sem érv, sem mentség gyanánt el nem fogadjuk, hogy a kisczarda is vizet tölt borába. Eltekintve attól, hogy a must feles viztartalmának szakértő igen könnyen nyomára jöhet s a szokásosnál kisebb czukortartalom máris gyanakodóvá teheti, mellözve ezt, az az üzleti elv: hogy ha engem megcsálnak, én másokat

csalok meg; ez az elv erkölestelen és üldözendő, valamint hogy nem képez enyhítő körülményt a tetten ért bünbökre nézve, hogy ő is tud bünbösökről, akiket tetten érhetett volna. Egyik huncutság a másikat nem fedezi. Tessék üldözni a vétséget elkövetőket s tessék provokálni irányukban a törvény megtorló intézkedéseit, ez a helyes eljárás, melyet követni minden tisztességes borkereskedőnek érdekében van.

Gyümöleshány Angliában. A „*Gyümöleshány*“-ben a következő közérdekű figyelmeztetést olvassuk: Angliában minő jó piacot nyerhetnének a magyarországi gyümölcstermelők, ha volna olyan exportezég az országban, a mely a finomabb fajgyümölcsfélék kivitelére törekednék. Most ismét itt az alkalom ezzel a kérdéssel foglalkozni, mert Angliában a friss gyümölcsnek, főképp pedig a finomabb fajalmának nagy hiányát érzik. Az amerikai alma kimaradásával az angol piacokon alig van számottevő áru s az oly drágán kel el, hogy az igazán mesés. Vajjon nem volna-e tanácsos — követve a liverpooli főkonzul tanácsát — kísérletet tenni a magyarországi fajalmával a liverpooli és londoni piacokon? A múlt évben pl. az angol piacokra csaknem 10 millió aranyforint értékű almát szállítottak leginkább Amerikából, holott ez évben még alig emelkedett az összes forgalom 5 millió aranyforintra, pedig már a tizedik hónapja is eltelt ennek az évnek. Érdekes a megemlítésre, hogy míg a múlt évben több mint 3 millió bushel almát importáltak az angolok, addig a folyó évi összes import alig emelkedett 1.5 millió bushelre. A Királyhágóntul' részekben is a gyümölcstermelők alig képesek 5—8 frton értékesíteni a fajalmát, mikor olyan piac kínálkozik, mint a minő az angol, hol egy métermázsza almáért 35—40 frotot is fizetnek. Önként érthető, hogy az export csakis reális összeköttetés révén jöhetne létre s akkor is csak úgy jövedelmezne, ha a csomagolás az angol szokásoknak megfelelő módon történne. Erre vonatkozólag legcélszerűbb volna a liverpooli vagy londoni főkonzulhoz fordulni, a kik bizonyára készséggel megadnák a szükséges felvilágosítást. Hozzáteszszük ehhez a közleményhez, hogy Magyarországon éppen a közepes minőségű gyümölcs értékesítése jár bajjal s miután ily áruk kivitelének nincs jövője, a befogasztás emelésére kellene törekednünk s evégből első-sorban is a gyümölcs vasuti szállítási díjainak olcsóbbítása volna a követelmény.

Állatforgalmi korlátozások. A földmivélségi miniszter értesítése szerint a horvát országos kormány 1898. évi október hó 30-án kezdődő érvényességgel a következő intézkedéseket léptette életbe: I. *Ragados tüdőlob* miatt a szarvasmarháknak *Arva, Liptó, Nyitra, Pozsony* és *Trencsén* vármegyékbeli Horvát-Szlavonországok területére való bevitelét tilos. II. *Ragados száj-és körömfájás* miatt a kérődzőknek és sertéseknek Horvát-Szlavonországok területére való behozatala a *Szolnok-Doboka* és *Ung* vármegyék és *Hódmezővásárhely* város területéről tilos. III. *Sertésvész* miatt a sertéseknek *Bács-Bodrog, Baranya, Bereg, Bihar, Gömör-Kishont, Mxrostorda, Nagyküküllő, Nógrád, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy, Szabolcs, Szatmár, Temes, Torontál, Udvarhely, Ung, Zala* és *Zemplén*, vármegyékbeli és *Debreczen, Kolozsvár, Komárom, Szabadka* és *Zombor* városokból Horvát-Szlavonországok területére való bevitelét tilos. IV. A fent meg nem nevezett többi magyarországi vármegyékbeli és városokból az egészséges és elszállítás előtt hatósági állatorvos által megvizsgált szarvasmarháknak, juhoknak és kecskéknak Horvát-Szlavonországok területére való bevitelét meg van engedve, de csakis kizárólag vasuton és az általános állategészségrendőri szabályok megtartása mellett. A *sertéseknek* bevitelét tekintetében pedig továbbra is a következő szabályok irányadók: a) Egy vagy több vásáron vásárolt és összeszedett sertések csakis vasuton és kizárólag levágás

ezéjéből, k...
tók be. b)
hizlalt sert...
bevihetők v...
állatok szá...
sága a ma...
vinni szánd...
tettek vagy...
sertések sz...
semmmiféle...
és hogy a...
legalább 10...
mányok els...
által megviz...
a sertések...
seknek talá...
vezetendő...
levelei a fe...
zolásokat n...
ezéjéből bo...
tészállitma...
csak egy da...
fájás vagy...
egész szállí...
küldetik. e)
társzéli köz...
járások) és...
tel közvetle...
járások és va...
d) pontokba...
esetben eszt...
tást és a be...
rendeltetési...
nál előzetes...
ján az illető...
nyitványt ál...
tések behajt...
Megjegyezte...
II. és III. a...
területe ezer...
vábbá, hogy...
letére kivül...
litott sertés...
sertések az...
mítva 28 ná...
gednek és a...
osztályának...
tandók volna

Téli

pécskai téli...
nyitása e hó...
Gazdasági E...
deklódó gazd...
szedet *Vásár*...
folyam ezévi...
László gazda...
tóje ismert...
tokos a szől...
méltatta, fel...
ujratelepítés...
titkár méltatta...
tosságát s an...
Szomorú Istv...
ez évben az...
lalkozott, az...
hivatásáról e...
tárhan, Hars...
nyáján létesít

A m. k.

zának módos...
a m. kir. álla...
áru diszabásh...
a díjszabás...
lett. Örömmel...
a szállító köz...
felemlítendő...
nemü határo...
ily küldemény...
vált a viteldij...
rendelkezésre...
vetették ki a...
Oroszára e...
berakott 135...
nem 41 frt 18...
szállítási dij

czéljából, közvetlenül a vágóhidakra szállíthatók be. b) A nyájban együttnevelt vagy együtt-hizlalt sertések további hizlálás czéljából is bevihetők vasuton, azon feltétel mellett, ha az állatok származási helyének községi előljárósága a marhaleveleken igazolja, hogy a bevinni szándékolt sertések tényleg együtt neveltettek vagy hizlaltattak, ugyszintén, hogy a sertések származási helyén sertésekre veszélyes semmiféle ragadós betegség nem uralkodik, és hogy a sertések az illető községben már legalább 10 nap óta tartanak. A sertésszállítványok elszállítás előtt hatósági állatorvos által megvizsgálandók, s azon körülmény, hogy a sertések a vizsgálat alkalmával egészségeseknek találtattak, a marhalevelre szintén rávezetendő. c) Oly sertések, amelyeknek marhalevelei a fenti b) pontban meghatározott igazolásokat nem tartalmazzák: csakis levágás czéljából bocsáttatnak be. d) Ha valamely sertésszállítványban a megérkezés alkalmával csak egy darabon is ragadós száj- és köröm-fájás vagy sertésvész állapotot mutat meg, az egész szállítvány a származási helyre visszaküldetik. e) A sertéseknek magyarországi határszéli közigazgatási járásaiából (főszolgabírói járasok) és határszéli városaiából az ily területtel közvetlenül határos horvát-szlavonországi járasok és városokba való áthajtása az a), b), c) és d) pontokban foglaltak figyelembevételével azon esetben eszközölhető, ha az illető fél a behajtást és a behajtandó sertések származási és rendeltetési helyét az illetékes I. fokú hatóságnál előzetesen bejelenti. Ily bejelentések alapján az illető hatóság a félnek hivatalos bizonyítványt állít ki, oly czélból, hogy az a sertések behajtása közben igazolványul szolgáljon. Megjegyeztetik azonban, hogy ezidőszent a II. és III. alatt említett határszéli vármegyék területe ezen forgalomból ki van zárva, továbbá, hogy a Horvát-Szlavonországi területre kívülről akárhonnán behozott vagy szállított sertésekről kártalanítás nem adatik, ha a sertések az országba történt szállításuktól számítva 28 napon belül sertésvészben megbetegednek és a kir. országos kormány belügyi osztályának esetleges intézkedése folytán kiirtandók volnának.

Téli gazdasági iskola Pécskán. A pécskai téli gazdasági iskola ünnepélyes megnyitása e hó 20-án történt az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület kiküldöttei és számos érdeklődő gazda jelenlétében. A megnyitó beszédet *Vásárhelyi* László tartotta meg, a tanfolyam ezévi programját pedig szigeti *Warga* László gazdasági vándortanár az iskola vezetője ismertette. *Halmay* Andor aradi szőlőbirtokos a szőlő rekonstruálásának fontosságát méltatta, felhívta a jelen volt gazdákat szőlők újratelepítésére. *Pál* Miklós jószágigazgatósági titkár méltatta a népies oktatás, a téli tanítás fontosságát s annak a kiszagda jövőjére mutatott rá. *Szomorú* István igazgató-tanító, ki az iskolánál ez évben az elemi tantárgyak oktatására vállalkozott, az iskolának a népeletben leendő hivatásáról elmélkedett. Délután a pécskai határban, *Harsányi* István pécskai birtokos tanfolyamán létesített mintagazdaságot tekintették meg.

A m. kir. államvasutak helyi díjszabásának módosítása. A folyó év október hó elsején a m. kir. államvasutak vonalain érvényes helyi áru díszabáshoz az I. pótlék lett kiadva miáltal a díjszabás némely határozománya módosítva lett. Örömmel konstatáljuk, hogy a módosítás a szállító közönségnek válik javára. Ezek között felemlítendő a barnaszén, melynél ugyanis olyan nemű határozomány állott ezideig fenn, hogy ily küldeményekért nem a kocsiba rakott súlyért volt a viteldíj fizetendő, hanem a vasut által rendelkezésre bocsájtott kocsis raksulya után vetették ki a szállítási díjat. Például S-Tarjából Orosházára egy 15 tonnás raksulyu kocsiba berakott 135 q. súlyu barnaszénküldemény után nem 41 frt 18 krt, hanem 45 frt 75 krt kellett szállítási díj ezimén fizetni. Sajnálatos a dolog-

ban csak az, hogy teljes hat év kellett hozzá, míg a vasut ezen díjszámítás igazságtalanságát belátta. Továbbá felemlítendő, hogy a magyar mezőgazdák szövetkezetének felterjesztése folytán a szőlő permetezéséhez használni szokott *peronospora-permetezők* szállítására az eddigi I. osztály helyett a II. osztály díjszabásának alkalmazása lett díjszabásilag engedélyezve. A kedvezmény nagysága 25%. A vas- és rézgáz továbbá az *azurinnak* díjkedvezményes díjszabásilag lett rendezve. Ez utóbbi küldeménynek kedvezménye az eddigi feltételek mellett vehető igénybe t. i. ha a *peronospora viticola* pusztítására vannak rendelve és ez igazolvánnyal bizonyítatik. Felemlítendő továbbá, hogy Zágráb állomással való forgalomban az eddiginél jelentékenyen olcsóbb díjtételeket tartalmazó új állomási díjszabás lett létesítve. A székely vasutak állomásainak a m. kir. államvasutak törzshálózata állomásaival való forgalmában a Brassó-sepsi-szent-györgyi peagevonatra nézve való kiterjesztéssel a díjszámítás egységessé tétetett.

A borhamisítások és a hatósági ellenőrzés. A „*Borászati Lapok*”-nak jelentik táviratban Fiuméből, hogy az utóbbi időben kocsi-rakomány számra jön a törköly Olaszországból Fiuméba s megy innen a hazai borvidékre. Törkölyből ugyan a miniszteri rendelet szerint szabad törkölybort csinálni, de csak három nap alatt. Miután Olaszországból nem érkezik meg a törköly a műbor-vidékre, kötelesees volna a hatóságnak kikutatni, hogy mennyi törköly jött be, kik hozták, és vették át a törkölyt, végül mit csináltak a törkölyvel. A borhamisítások kiirtására nem kell egyéb, mint hogy a vasut-állomások utasításának arra, hogy a czimzettel egyidejűleg értesítsék a borvizsgálóbizottság egyik tagját, hogy az állomásra bor érkezett. Az valószínű, hogy Fiume, Trieszt, Pécs, Sopron, Tapoleza, Promontor, Kőbánya stb. helyekről sűrűn fogják a borokat a hatóságok vizsgálni, de ha felfedeznek néhány hamisítást, 1-2 évi erélyes harez után kipszutulnak a hamis bor-királyok.

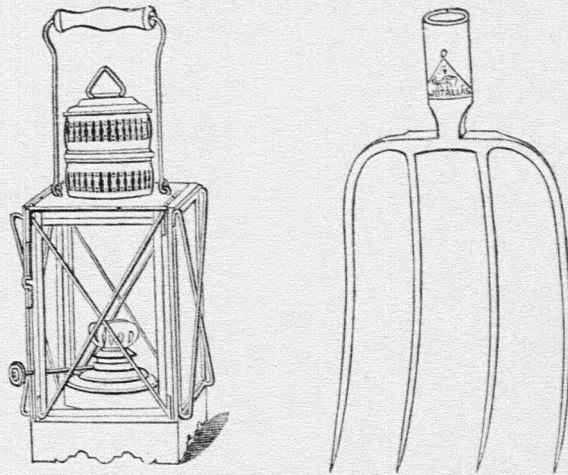
Magyar- és horvát-szlavonországi élő szarvasmarhák bevitelére Norehausen városba. A porosz kir. földmívelésügyi miniszter Magyar- és Horvát-Szlavonországi külön tilalom alá nem vett területeiről származó élő szarvasmarhákra Nordhausen város közbizóságára való bevitelét a Nemetbirodalommal kötött állategészségügyi egyezmény végrehajtási rendeletében foglalt általános feltételek megtartása mellett megengedte.

A keszthelyi gazdasági tanintézet „Georgicon”-köre folyó hóban megtartotta alakuló gyűlését, amely alkalommal Czako Béla tanárt, a kör diszelnökévé választotta meg. Elnök: Kerner Arthur, titkár: Mihók Sándor, főjegyző: Párkányi Lajos, aljegyző: Kamocsay Gábor, pénztárnok: Horváth János III. éves hallgató lett; ezeken kívül még 7 bizottsági tagot választott a kör. Az első rendes értekezleten Mihók Sándor III. é. h. tartott „A trágyatelep kezelése és berendezése” czimén egy jól kidolgozott felolvasást, amelyért Mészöly Károly és Schrekker J. János III. é. hallgatók fel-szólalása után a kör az igazgató ajánlatára jegyzőkönyvi dicséretet szavazott a felolvasónak. A második értekezletet Mészöly Károly III. é. h. „Milyen alapokon kell okserüen egy gazdaságot berendezni” czimű felolvasása töltötte be, amelyhez a jelen volt dr. Csanády Gusztáv igazgató, Czako Béla és Fáber János tanárokon kívül még Török Miklós, Schrekker János, Tóth János és Mihók Sándor III. éves hallgatók szólaltak fel s a kölcsönös elbírálgatások után a kör Czako Béla szaktanár ajánlatára jegyzőkönyvi dicséretet szavazott a szépen kidolgozott munkáért.

ALAPITTATOTT 1872.

SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST.

Műszaki közp. üzlet: Gyár:
VI., Andrásy-út 2. VI., Révay-u. 16.
Fonciére-palota. (Saját telepen.)
bátorkodik a t. cz. érdekelteknek
„**Helios**” istálló- és gazdasági viharlámpáját
becses figyelmébe ajánlani.
Ára teljesen felszerelve dronként frt 2.80.

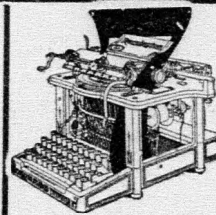

Van szerencsém egyuttal kitünő minőségű tartós. Csikójeji acél trágya- és széna-villámat, minden egyes darabot jóállás mellett 3 aggal dronként **75 krral**, 4 aggal darabonként **90 krral** ajánlani. Az őszi bekötésre legolcsóbb áron ajánlok legjobb minőségű **finom sodrott szemű marha lánczokat**:
4 1/2, 5, 5 1/2, 6, 6 1/2 7 mm. első sodroyból
drbja 39 40 44 50 59 69 kr.
Legolcsóbb beszerzési forrás **16 és szarvasmarha nyíró ollókban**, valamint minden egyéb mezőgazdasági szükségleti cikkben.

„REMINGTON”

IRÓGÉPEK

VILÁGHIRŰEK.

VALLÁS-és KÖZOKTATÁSÜGYI
magy. kir. miniszter

Kivonat a
Hivatalos Közlöny-ből.

„A vallás és közoktatás-
ügyi magy. kir. miniszter a
Remington írógépet (kapható
Glogowski és Társa budapesti cégnél Erzsébet-tér
16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanintézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.

Festékpárna mellőzve. — 4-szeres billentyű 8-szoros helyett. — Legfinomabb acélszerkezet. — Közismert nagy tartósság. — Központi vezeték nélkül. — Teljes magyar és német billentyűzet. — Minden betűnek csak 1 billentyűje. — Legnagyobb sokszorosító képességgel.

A **REMINGTON** nagy sikerrel használják. A magyar bosnyák, horvát, osztrák, francia, angol orosz és az amerikai kormányok, — A magy. kir. bel- és földmívelés-, az igazság-, a honvédelmi-, és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumok, — Fiumei kormányzóság, Magyar parlament, — Magy. kir. államvasutak igazgatósága, M. kir. államvasutak üzemeltetősége, — M. kir. államvasutak gőgyárai, — Magyar általános hitelbank, — Ganz és Társa, — Budapest székes főváros, K. tábla Budapest, Győr stb. — Gr. Károlyi Imre urad. igazgatósága, Mágocs. — Magy. Mezőgazdák szövetkezte Bpest. Keé Jenő püspöki urad. bérlet Veszprém. Dr. Kéler Zoltán, gróf Festetics urad. ügyész Budapest, — Győri püspökségi központi iroda Győr. Osztr. m. államv. társ. urad. igazg. Budapest. Zichy Nándor gróf urad. számvevői hivatala Bpest, I., Krisztina-u. 22. M. kir. állami jószágigazgatóság Arad. Továbbá számtalan pénztárnoknál, gyárban, kereskedőknél, iparkamaránál, ügyvédeknek, megyéknek, városoknak, közjegyzőknek, erdészeknek, íróknál, tanároknál, iskolákban, uradalmaknál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételkötelezettség nélkül küldünk saját költségünkre az ország bármely részébe díjmentes bemutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki tisztviselőinket — Ar, egyzék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és Társa BUDAPEST.
Erzsébet-tér 16.
Remington írógépek és Edison-mimeographok kizárólag jogosított eladási telepe.

Amerikai mezőgazdaság

Irta:
SZILASSY ZOLTÁN
 az O. M. G. E. szerkesztő titkárja.

A 352 oldalas, finom papírra nyomott, 102 képpel díszített munka

bolti ára 4 forint;
 O. M. G. E. tagok és a „KÖZTELEK” előfizetői
3 frt 50 kr.

kedvezményes áron rendelhetik meg
 a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában
 (Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.
 (Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)
 Budapest, 1898. november 26.

Az időjárás a hét első felében boros és hideg volt, ami mellett a hőmérséklet napközben is a fagyponthoz közel járt, később enyhébb idő következett be, a hőmérséklet is tetemesen emelkedett és dőséges csapadék állott be, utóbb azonban teljesen kiderült. Az öszivetés állása továbbra is kielégítő. A vízállás tartósan nagyon alacsony és különösen a Budapest alatti Dunarészben okoz a hajózásnak sok nehézséget. Külföldön az idő a miénkhez volt hasonló.

A külföldi piacokon az üzlet helyzete keveset változott. A hangulat valamivel kellemesebb ugyan, a forgalom azonban korlátozott és az irányzat ártartó. Amerikában az árfolyamok a látható készletek gyarapodása dacára, jó kivétel kereslet folytán emelkedtek, az emelkedés azonban kismérvű és az árváltozások is szerények maradtak. Angliában a kereslet általánosságban valamivel jobb volt ugyan, a forgalom azonban szűk keretben mozgott és az árak csak mérsékelten javultak. A francia piacokon az árak nem változtak. Az összes kontinentális piacokon a forgalom korlátozott kereslet mellett éppen nem volt élénk, az árak azonban nagyjából változatlanok maradtak.

Nálunk a kereslet szintén erősen csökkent, különösen a főzikk buza iránt. Takarmányzikkék csak gyengén vannak kinalva és egyedül ennek tulajdonítható, hogy visszaesés nem következett be. Emeltesre méltó változás csakis rozs és tengerinél konstatalható. A nemzetközi üzleti situációt illetőleg a lefolyt héten sem történt változás. Legalább az árakban nem, melyek csak keveset hanyatlottak. De félreismertethetné vált, hogy mindinkább általánosodik a vevők azon felfogása, hogy a helyzet nem teszi már reájuk nézve szükségessé nagyobb készletek beszerzését, sőt hogy nagyobb készletek beszerzése már egyenesen kockázatosá válhatnék. Az ezen felfogásból eredő téltenség gátat vetett az árak további emelkedésének, sőt visszaesést is idézett elő, mely ha a csekély árukinálat következtében egyelőre csak kisebb mérvű is, mégis igen figyelemreméltó.

A vevők jelzett legújabb felfogása, és az ebből következő esendesebb üzleti irányzat ugyanis kétségtelenül a vetéseknek világszerte kifogástalan fejlődésére, továbbá a konsumnak máris némileg megcsappant felvételi képességére, főképpen a látható készletek gyarapodására vezethető vissza.

Utóbbi körülménynek — mint e helyütt gyakran volt alkalmunk kifejtetni — főfontosságát tulajdonítunk és amely bizalommal viseltetünk az árak emelkedése iránt mindig és mindaddig, míg azt észleltük világszerte, hogy sehol sem gyülemlik nagyobb készlet, úgy nem tarthatjuk feleslegesnek most az arra való utalást, hogy a látható készletek a mérvadó piacokon, — ha egyelőre még lassanként is, — de félreismertethetlenül közelednek a normális niveauhoz. Ha ezt elérnék és az argentiniai és ausztráliai termések, amelyekre nézve eddig nagyon kedvezőek a kilátások, jól sikerülének ez könnyen előidézhethető a nemzetközi gabonapiacokon azon mozgalmat, mely az árakat is a normális megközelítő niveauúra szállíthatná le a jövő év tavaszáig.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét elején még kellemes irányzatban indult: az időjárás télies jeleget oltott és habár már a malmok bevásárlásaikban tartózkodóak voltak, az árak azonban mégis szilárdan tartottak, sőt részben emelkedtek is. Az állandóan gyenge lisztüzlet a malmokat később azonban erősebb tartózkodásra ösztönözte a napi forgalom nagyon szűk keretben maradt és a tulajdonosok kényszerülve voltak engedelményeket tenni. Ha mindazonáltal nagyobb árcsökkenés még sem következhetett be, úgy ez főleg a gyenge kínálatnak tudandó be. Külföldi buzákból nagyjából kinalat van, a

malmok azonban eme származékokat e héten csak gyengén vásárolták. A multhéthez viszonyítva az árakban alig mutatkozik változás. A hozatalok 176.000 mm. nagyjából előrehaladt árban, a forgalom e héten 126.000 mm. tesz ki.

Rozs gyenge kinalat mellett e hét folyamán 15—20 krral emelkedett, a kivétel céljaira alig történt eladás, a helyi fogyasztás azonban jobb vételkedvet tanusított és szívesen vásárolta a kinalt kisebb mennyiségeket. Minőség szerint Budapest távolságában átvéve 8'35, helyben átvéve 8'45 frt cassa volt elérhető. A vidékre való szállítás céljából oláh rozs budapesti paritásra a 8'12¹/₂ frt cassa vám nélkül kelt el.

Árpa (takarm. és hántolási czélokra) e héten csak kevesebb részestült figyelemben és 5—10 krral olcsóbban adatott el. Minőség szerint gyárosoknál 6'10—50 frt érhető el, hizlálókknak alig van szükségletük. Állomások átvéve az üzlet pang.

Zab gyengén érkezik és különösen finomabb áru hiányzik. A kereslet mérsékelte ugyan, az árak azonban nem változtak. Az eladott ca. 5000 mm. szin és tisztaság szerint 5'70—6.— frt, prima áru 6'10 frtig jegyez helyben.

Tengeri (6-áru) elszállítási czélokra 5—10 krral drágábban lett fizetve és helyben 5'45—5'50 forinton jegyez. Új tengeri elég bőven van kinalva és jobb vételkedv mellett ugyancsak 5—10 krral javult. Budapesti paritásra prompt szállításra 4'15 frton, december-februára 4'35 frton jegyzünk. Újvidéki decz-februára 3'80—95 frt, Verseczen decemberre 3'75—80 frtot fizettek. A Tiszavidékén 4'—4'05 frt körül érhető el.

Olajmagvak. Készáru káposztarepeze üzlet nélkül névleg 11.—12.— frton jegyez. Bónáti repce 11'25—11'75 frton, vadrepce 5'50—6'20 frton, lenmag 10'50—11'50 frton, gomborka 9'25—10.— frton. Új káposztarepeze 1899. augusztusra 12'45—50 forinton kötettett.

Hüvelyesek: Bab (új) változatlan csendes. Triurt aprószemű bab Gyöngyös-Félegyházán 7'25—7'50 frtot, gömbölyű Baja-Zomboron 6'75—7.— frtot, barna bab Kalocsán 6'80, Nagy-Károlyban 6'25—50 frton jegyez. Köles helyben 4'50— frton értékesíthető.

Vetőmagvak: Vöröshere továbbra is szilárd volt, a hét végével a hangulat azonban csendesebb. Új bánáti vöröshere 45.—49.— frt, felvidéki áru 48.—57.— frt. Luczernát 50.—58.— forint. Muharmag 5'50—6.— frt. bukóny 5'50—6.— forint. Ballaczim 12.—13.— frt között jegyzünk helyben.

Napi jelentés 1898. november 29.

Készbuza ma gyengén volt kinalva, ezzel szemben a vételkedv is meglehetősen lanyha volt úgy, hogy az egész forgalom 12.000 mm-árára tehető, mely mennyiség 5—10 kron olcsóbb árakon kelt el.

Eladatot:					
Tiszavidéki:	100 mm.	81 kg frt	10 35	3	hóra
	200	" 80	" 10 75	"	"
	200	" 79	" 10 65	"	"
	200	" 79	" 10 75	"	"
	100	" 79	" 10 55	"	"
	100	" 79	" 10 50	"	"
	100	" 78	" 10 55	"	"
	100	" 78	" 10 40	"	"
	100	" 77	" 10 40	"	"
	100	" 77	" 10 50	"	"
	500	" 76	" 10 42 ¹ / ₂	"	"
	200	" 76	" 10 42 ¹ / ₂	"	"
	350	" 75	" 10 42 ¹ / ₂	"	"
F-Magyar:	100	" 79	" 10 60	"	"
	100	" 78	" 10 20	"	"
	100	" 77	" 10 20	"	"
	250	" 75	" 10 30	"	"
Pestvidéki:	100	" 80	" 10 60	"	"
	100	" 80	" 10 67 ¹ / ₂	"	"
	500	" 79	" 10 67 ¹ / ₂	"	"
	200	" 78	" 10 55	"	"
	100	" 78	" 10 45	"	"
	100	" 77	" 10 30	"	"
	100	" 77	" 10 25	"	"
	100	" 78	" 9 90	"	"

Rozsban az üzlet szintén lanyha, jó minőségű rozsert pesti paritással 8'25—8'30 frtot fizetnek.

Árpa változatlan, a kereslet továbbra is takarmányáru szorítokzik, míg jobb minőségűekben az üzlet teljesen szinétel. Takarmányárparéert minőség szerint 6'10—6'50 frtot fizetnek helyben, illetve Kőbányán átvéve.

Tengeri (ó) 5'40—5'50 ér el. Új tengeriért 4'05—4'15 frt pesti paritással fizetnek.

Zab változatlan 5'85—6' frtig ab Budapest ér el. Határidők a változatlanul lanyha külföldre nálunk is lanyhán indulnak, később azonban kedvezőbb vételkedvre az irányzat szilárdabb.

	Kötetelt.	Déli zárlat.
Buza márcz.	9'68—70—	9'72—74
Rozs "	8'48—51—	8'52—53
Tengeri máj.	4'79—80—	4'84—85
Zab márcz.	5'95—97—	5'99—6'01
Káp-repeze aug-sept.	—	12'30—40

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e hétnék elején az üzletmenet valamivel élénkebb volt és főleg a helybeli fogyasztás vásárolt, nagyobb tételek ellenben vidékről gyerebben érkeztek rendelések azonnali szállításra, hanem inkább januári szállításra élnek az érdeklődés. Elkelt finomított szesz ugy budapesti, valamint vidéki szeszgyáraktól 54 frtig nagyban. Élesztő-szesz változatlan és 54'50 frtig nagyban. Kicsinyben az ár 1/2 frttal drágább.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers-szesz e hétnék elején változatlanul a multheti jegyzés szerint volt kinalva.

Galicziából 25 krral olcsóbb ajánlatok érkeztek. A kontingens nyersszez ára Budapesten 17'25—17'50 forint.

Bécsi jegyzés 17'60—17'70 frt kontingens nyers-szeszért.

Prágai jegyzés 53'50 forint adózott és 17.—17'25 frt adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 12.— frt magyar és román 11.—11'25 frt esch kiviteli szeszért 90 százalék.

A kivétel e hétnék elején szinétel.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek. Arad, Győr, N.-Várad Baja 13 krral olcsóbban.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 54'—54'25 frt, élesztőszesz 54'50—54'75 frt, nyers-szesz adózva 53'—53'25 frt, nyersszez adózatlan (exkontingens) 14'—14'25 frt, denaturált szesz 21'—21'50 frt. Kontingens nyersszez —

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendőek.

Heremagvak ólomzárólása. *)

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1898.99. idényben f. évi november hó 26-ig be-zárólag az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő mennyiségű vetőmagvakat ólom-zárólta:

	Luczerna Lóhere Összesen	
	m é t e r m á z s a	
Haldek Ignác, Budapest	224	224
Deutsch Gyula, Budapest	96	96
Beimel és fia Budapest	83	83
Frommer A. H. utoda ¹) Bpest	28	25 53
Mauthner Ödön, Budapest	37	37
Radványer I. L. Budapest	1	4 5
Fuchs Fülöp és fia, Budapest	1	1
Kramer Lipót Budapest	1	1
Magy. mezőg. szöv. Bpest	1	1
Összesen	68	433 501

1) 5 q Trifolium incarnatum, 5 zs. Onobrychis sativa, 7 zs. Bromus inermis, 3 zs. Poterium Languisorba, 6 zs. Avena eliator, 3 zs. Lolium perenne, 3 zs. Dactylis glomerata.

*) A hazai mezőgazdaságra nézve káros amerikai eredetű hereféle magvakat a magvizsgáló állomás nem plombozza.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkék áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetének jelentése 1898. november hó 26-ról.

A szüőtörtői nap kivételével, amelyen a ködös, esős idő miatt gyengén folyt az üzlet, élénk képet mutatott a csarnok. A vételkedv leginkább a tömegesen érkezett vadfélék, gyümölcs- és tejtermékek felé irányult, míg marha-, borjú- és füstölt husban szilárd árak mellett vontatott az üzlet, burgonya, különösen II. rendű meg éppenséggel nem talált vevőre.

Az árak az összes áruknál változatlanok maradtak, csupán a tojás ára esett egy forinttal.

Elkelt: Marhahus 50—54, borjúhus 50—56, sertéshus (vidéki) 44—46, füstölt sonka 100—110, füstölt kolbász 60—80 kr kgja.

Tisztított liba 50—54 kr kgja, pulyka 180—220, csirke 50—60 kr drbja.

Szarvas 15—40, őzbak 50—60 kr kgja egészben, fázán 130—150, nyul 80—120, fogoly 60—75 kr drbja.

Teavaj 100—120, fűzövaj 80—85, tejfel 28—30, turó 12—16 kr kgja.

Tojás eredeti ládánként 39—41 forint, teatojás 3'80—3'90 100 drb.

Burgonya I-a rózsza 160—180, II-a 100—125 kr. Fajalma 6—20, közönséges 3—6, fajkörte 15—25, közönséges 8—15, aszalt szilva 13—15, szőlő 20—30, dió (közönséges) 13'50—16 kr kgja.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1898. november 28-án.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 52—54, II. oszt. 48—52, III. oszt. 42—44, eleje I. oszt. 48—50, II. oszt. 44—48, III. oszt. 40—44, borjúhus hátulja I. oszt. 56—66, II. oszt. 50—64, eleje I. oszt. 50—64, II. oszt. 40—52, birkahus hátulja I. oszt. 38—40, II. oszt. 34—38, eleje I. oszt. 34—38, II. oszt. 30—34, bárány eleje 1 db 0.—0.—, hátulja —, sertéshus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 48—50, vidéki 36—40, szalonna nélkül elsőrendű 46—52, vidéki 36—46, sertés-

hus pörkö
 —, szal
 —, i
 70—90, fr
 —1'20, sz
 szalonna
 zsir hordó
 nyers 1 k
 —190, kül
 tisztított 0
 Bar
 csirke 0'60
 0.—, récz
 hizott 3'50
 —4'00, sz
 0.—0.—
 —, ka
 récze hízó
 0'90—1'20
 félköv. 1
 1 db 1'80
 1 kg.
 ludzsir 1 k
 Hal
 —100, pa
 csege 0—
 angolna 0
 pisztráng
 Tej
 lefőzött
 tehénvaj
 0'50—60—
 0.—, II.
 turó 45—
 thali sajt
 Lis
 13'0—18'0
 —11'0. B
 2 —, 3
 Hű
 raiu 24—
 magyar 12
 nagy 7—
 Toj
 II. oszt. (1
 100 db.—
 Zöl
 20—35, k
 zeller 100
 100 köt. 3
 12—16,
 fehérrépa
 1'00—1'50
 1'40, kög
 1'80, sárt
 drb 0'80—
 savanyítar
 zöld papr
 zöldborsó
 —, ter
 paradicsó
 1 q 8—1
 Gyü
 fajakörte 1
 1'40 0'0—
 —, k
 —, k
 —, k
 —, k
 —, k
 szőlő 18
 héjú) 18
 gesztenye
 nai 100 d
 0'00, czit
 ezoruz 20
 egres 1 k
 Fű
 30—60,
 ritott) —
 0'45, sejt
 közönség
 0'40—0'5
 pálnika
 Hi
 1898. no
 jelentése
 21 árus
 friss húst
 kg. hájat
 Vi
 Nagy-Sző
 Szabadsz
 Ráczeke
 45 árus
 Fő
 téshus 1
 64—72,
 1 q —
 5000, füs
 1 kg. 54
 1 q —
 3600, füs

hus pörkölt 360-46, sertésus szerb szalonnával ... szalonna nélkül ... sertésus füstölt magyar ... idegen (vidéki) ... sonka nyers 1 kg. 70-90, füstölt belf. csonttal 070-100, csont nélkül 110-120, sonka füstölt külf. csont nélkül ... szalonna sózott 1 q 500-520, füstölt 54-56, sertészsír bordóval 57-58, hordónélkül 55-56, kolbász nyers 1 kg. ... füstölt 50-80, szalámi belföldi 18-190, külföldi ... malacz szopós élő 1 db 000-00, tisztított 000-00.

Baromfi. a) ÉM. Tyúk 1 pár frt 100-120, csirke 060-120, káppan hizott 140-180, sovány 0-100, réce hizott 180-260, sovány 120-160, lud hizott 350-600, sovány 160-300, pulyka hizott 300-400, sovány 200-280. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0-00, 1 kg. ... csirke 1 db 040-060, 1 kg. ... káppan hizott 1 db 0-00, 1 kg. ... réce hizott 1 db 100-150, 1 kg. ... félkővér 1 db 090-120, lud hizott 1 db 220-300, 1 kg. 48-050, félkőv. 1 db 150-200, 1 kg. ... pulyka hizott 1 db 180-200, 1 kg. 48-54 félkővér 1 db 1-150, 1 kg. ... ludmáj 1 db 10-080, 1 kg. 120-150, ludzsír 1 kg. 08-110, idej liba 1 db ...

Hal. Élő. Harsca 1 kg. frt 080-100, csuka 080-100, ponty (dunai) 040-050, süllő ... kecsge 0-00, márna 40-60, czompó 040-060, angolna 0-00, apró kevert 016-025, lazac 00, pisztráng ...

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 008-009, lefölözött 006-007, tejszín 0-00, tejföl 020-030, tehénvaj (tea) 1 kg. 095-110, I. rendű 085-090, II. r. 050-60, olvasztott 060-60, Margarín I. rendű 0-00, II. rendű 0-00, tehéntúró 010-016, juh-túró 45-48, liptói 048-060, juhsajt 048-60, emmenthali sajt 110-110, groji sajt 045-065.

Liszi és kenyérmű. Fehér kenyér 1 kg. frt 130-180, barna kenyér 110-140, rozskenyér 110-110. Buzalisz 00 sz. 1 q ... 2 ... 3 ... 4 ... 5 ...

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-9, stokerai 24-35, borsó héjas magyar 700-1500, koptatott magyar 13-15, külföldi 17-22, bab fehér apró 7-8, nagy 7-9, szines 700-10.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 390-4500 II. oszt. (1440 db.) 360-370, meszes ... orosz tojás 100 db. ... tea tojás 380-390, törött tojás 0-00

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 160-350, 1 q 20-35, Petrezselyem 100 kötés 14-40, 1 q 250-350 zeller 100 drb 070-150, karalábé 10-180 vöröshagyma 100 köt. 200-400, 1 q 3-550, foghagyma 100 köt. 12-16, 1 q 16-20, vörösrépa 100 drb 040-060, fehérrépa, fejeskáposzta 15-300, kelkáposzta 100 drb 100-150, vörös káposzta 2-6, fejesaláta 080-140, költött saláta 00-000, burgonya, róza 1 q 160-180, sárga 180-190, külföldi ... fekete reték 100 drb 080-180, uborka nagy salátának 100 db ... savanyítani való 100 db 00-00, savanyított ... zöld papr. 0-00, tök főző ... zöldbab 00, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. ... fejtett 1 lit. ... tengeri 100 cső 00-00, karfiol 100 db 25-85, paradicsom 1 kg. 0-00, spárka 0-00, torma 1 q 8-14

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 10-18, köz. alma 3-6, fajkórte 15-25, közönséges kórte 8-15, szilva magvával 00-00, vörös ... aszalt 8-12, cseresznye faj ... közönséges 00, meggy faj ... közönséges ... ringló ... barack kajszin ... ősi ... dinnye görög nagy 1 db ... 000, kicsi ... sárga faj 00-00, 1 kg. közönséges ... szőlő 1 kg. 040-050, csemege ... dió (faj, papirhéjú) 18-24, közönséges 13-16, mogyoró 24-32, gesztenye magyar 00, olasz 12-16, narancs messinai 100 db -0-00, pugliai 10-14, mandarin 000-000, citrom 080-120, füge hordós 1 q 18-20, koszorus 20-22, datolya 40-50, mazsolaszőlő 48-60, egres 1 lit. 0-00, eper 1 kg. ... kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30-60, II. rendű 20-30, csöves ... (száritott) ... kőménymag ... borsókamag ... mák 1 q. frt 25-30, méz csurgató 030-045, sejtékben 1 kg. ... szappan szín 20-25, közönséges ... fehérbor asztali palackban 1 lit. 040-050, vörös asztali palackban 040-050, házi pálinka palackban ... ásványvíz palackban ...

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1898. nov. 29-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott Budapestről 21 árus 28 db sertést, 3 árus 15 db süldőt, ... kg. friss húst, ... kg. füstölt húst, ... kg. szalonnát, ... kg. hájat.

Videkről és pedig: Nagy-Kőrös 11, Czegléd 9, Nagy-Székely 3, Madoes 8, Böleske 2, Laczháza 1, Szabadzállás 1, Dunapataj 4, Dunaföldvár 1, Harta 1, Ráczkeve 1, Brecka 1, Dunaecse 3 árus. Összesen 45 árus 442 drb sertéssel.

Forgalom élenk. Árak a következők: Friss sertésus 1 kg. 54-60, 1 q 4000-4600, süldőus 1 kg. 64-72, 1 q 5200-5600, füstölt sertésus 1 kg. 64-72, 1 q ... szalonna zsirnak 1 kg. 52-56, 1 q 4600-5000, füstölt szalonna 1 kg. 64-72, 1 q ... háj 1 kg. 54-60, 1 q 5000-5400, disznózsír 1 kg. 64-66, 1 q ... kocsonyahus 1 kg. 36-64, 1 kg. 3000-3600, füstölt sonka 1 kg. 76-80, 1 q ... krig.

Hideghusvásár az Orsz. uti élelmi piacon. 1898. nov. hó 29-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott Budapestről 58 árus 98 db sertést, 2 árus 11 db süldőt, 2020 kg. friss húst, 280 kg. füstölt húst, 310 kg. szalonnát, 380 kg. hájat, ... kg. zsírt, ... kg. kolbászt, ... kg. hurkát, ... kg. füstölt szalonnát, ... kg. kocsonyahúst, ... kg. disznósajt, ... kg. (db) sonkát, ... kg. töpörtöt.

Videkről és pedig: Nagy-Székelyről 20 darab. Soltról 8 drb, Dunapatajról 17 drb, Vecsésről 6 drb, összesen 51 drb. kilója 43-45 krig.

Forgalom élenk. Árak a következők: Friss sertésus 1 kg. 52-68, 1 q 4800-5000, süldőus 1 kg. 54-70, 1 q 5200-5400, füstölt sertésus 1 kg. 64-72, 1 q ... szalonna zsirnak 1 kg. 54-60, 1 q 5000-5200, füstölt szalonna 1 kg. 58-60, 1 q ... háj 1 kg. 56-60, 1 q 5400-5500, disznózsír 1 kg. 60-64, 1 q ... kocsonyahus 1 kg. 30-36, 1 q 2400-2600, füstölt sonka 1 kg. 72-80, 1 q ... krig, kolbász 1 kg. ... Disznósajt 1 kg. ... hurka 1 drb ... töpörtő 1 kg. ... krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-ateza, 1898. nov. 29. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott községekből 141 szekér réti széna, 36 szekér muhar, 38 zsupszalma, 13 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, 3 szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1000 zsák szecska. A forgalom lanyha. Árak q-ként a következők: réti széna 220-320, muhar 260-320, zsupszalma 140-170, alomszalma 110-130, egyéb takarmány ... lóhere ... takarmányzalma ... tengeriszár 900-1100 luczerna ... sarju 240-240, szalmaszecska 180-210, széna ... uj ... zabosbüköny ... Összes kocsiszám 244, súly 219600 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. November hó 25-én. A székesfővárosi közbizottság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 304 drb belföldi, ... db galicziai, ... drb tiroli, 2 db növendék élő borju, 23 db élő bárány; ... drb belföldi, ... drb galicziai, ... drb tiroli, 121 drb bécsi, ... drb növendék borju, ... drb öltött bárány, ... drb élő kecske.

A borjuvásár hangulata lassu lefolyásu volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi ... frtig, kivételesen ... frtig dbonkint, 30-42 frtig, kivételesen ... 44 frtig sulyra, növendék borju ... frtig, kivételesen ... frtig dbonkint, ... 20 frtig sulyra Öltött borju: belföldi ... frtig, tiroli ... frt, galicziai ... frtig, növendék borju ... frtig dbkint, öltött bárány 0-00 frtig, bécsi öltött borju 54-58, kiv. 60 frtig sulyra. Élő bárány 8-10 frtig, kivételesen rrtig élő kecske ... frtig páronkint. Hizalt ürü ...

Budapesti juhvásár. 1898. november hó 28-án. (A székesfővárosi közbizottság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtott: Belföldi hizalt ürü 370, feljavított juh ... kisorolt kos ... kiverő juh ... bárány ... kecske ... boszniai ... szerbiai ... angol keresztelés ... romániai ... durvaszőrű ... db.

Birkavásár jelentéktelen lefolyásu volt. Árak a következők: Belföldi hizalt ürü 19-20 frtig páronkint, ... 22-00 frtig 100 kiló élősuly szerint, kiv. ... frtig, feljavított jubok 130-180 páronkint, 18-20 frtig sulyra, kisorolt kosok ... pár., kiv. frtig, kiverő juh 00 páronkint, ... pár., kiv. frtig sulyra, bárány, kecske ... kiv. frt pár. anya juh 00 pá., ... suly, szerbiai 00 boszniai 0000 frtig páronkint, 100 kiló után ... frt.

Bécsi vágómarhavásár. 1898. nov. 28. A bécsi marha- és huspénztár jelentése.

Összes felhajtás 5452 db. Ebből magyar 3871 db, galicziai 600 db, bukovinai 283, németországi 698 db, hizott 2866 db, legelő 1314 db, fiatal 1272 db, ökör 4274 db, bika 502 db, tehén 564 db, bivaly 112 db.

Szombaton a vesztégyvásárra 193 drb volt felhajtva. Tehát 500 drbkal nagyobb volt a felhajtás a mult hetinél. A kínálat tulhaladta a keresletet, minek folytán a vásár lanyha volt, mely később még lanyhábbá vált s az árak prima 1 frt, közép és rosszabb minőségű árunál 100 kgkint 2 frtot hanyatlottak. A vásár vége felé azonban a prima árunál javulás állott be, azonban a középminőségűből egy pár száz drb eladatlan maradt.

Árak: prima magyar 35-3850 (---) frt, szekunda 30-34 frt, tertia 26-29 frt. Galicziai prima 35-36 (---) frt, szekunda 30-34 frt, tertia 27-29 frt. Német prima 37-40 (---), szekunda 32-36, tertia 28-31 frt. Konzervökrök. 18-26 é. s., rosszabb minőségű --- frt é. s. Bika 22-32 (0) frt é. s., tehén 18-31 frt és bivaly 17-20 frt é. s. (Kizárólagosan élősulyra minden % levonás nélkül történnék. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmendezők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hizó ökrök. Eladók: Grubitsch V. Kopháza ... Ár ... 31 ... 29 ... Lederer Kálmán, Nagyvárad ... 39 ... 28 ... Löwinger J. Nyöger ... 28 ... 39 ... Moskorits Ad., Nagyvárad ... 38 ... 34 1/2 ... Neumann testvérek, Arad ... 35 ... 35

Erdélyi hizó ökrök. Eladók: Czell Frigyes és fia, Brassó ... 38 ... 34

Német hizóökrök. Eladók: Blau testvérek, Temesvár ... 40 ... 38 ... Hacker Miksa, Sopron ... 38 ... 37 ... Neumann testvérek, Arad ... 39 1/2 ... 36 1/2

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztégyvásár ezental szombaton tartassék meg. A vesztégyvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendelkezésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Arva, Liptó, Nyitra, Pozsony (Csallóköz határa kivételével), Trencsén és Pozsony sz. kir. város.

Bécsi szarómarhavásár. 1898. nov. 24-én. Felhozott: 3502 borju, 2934 élő sertés, 1901 kizsigerelt sertés, 642 kizsigerelt juh, 460 bárány.

A borjuvásár nagyon lassu volt s az árak általánosságban kgkint 2-4 krt vesztettek. Kizsigerelt sertések üzlete szintén rosszabbra fordult és az árak kgkint 2-6 krt vesztettek.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borju 34-44 kr., prima 46-54 kr., primissima 56-58 kr., élő borju ... kr., prima ... kr., primissima ... (---) kr., fiatal sertés 32-42 kr., kizsigerelt sertés nehéz 44-50 kr., süldő 44-52 kr., kizsigerelt juh 24-36 kr., bárány páronkint 5-12 kr.

Bécsi sertésvásár. 1898. nov. 29-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 3821 lengyel, 4611 magyar sertés, összesen 8432 drb.

A vásár forgalma élénkebb. Ára kilonként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 43-44 kr., kivételesen 44-50 kr., közepes 37-42 kr., könnyű 37-42 kr., süldő 33-43 kr.

Bécsi juhvásár. 1898. nov. hó 24-én. Felhajtás 1438 db juh.

A vásár vontatott lefolyásu volt és az árak kgkint 1 krral olcsóbbak voltak.

Árak: export juh páronként 21-2350, kivét. ... raczka ... selejtes juh párkint 12-18 frt.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszekesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. Társszerkesztő: Buda Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Elsőrangu hazai gyártmány. Gözcsésplők. Pósteles cím: ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZÉNY-TÁRSULAT BUDAPESTEN. Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja. Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakkavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni. Részletes árjegyzékkel és szakkereső felvilágosításai díjmentesen szolgálunk.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évi en.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatóság tagok:
ANDRÁSSY GÉZA gróf., BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.,
Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközöntség általános elismerése szerint úgy a tűz- mint a jé-biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközöntség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megalégedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival telemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári béléssel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestén, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

5024

Haszonbérbeadás.

A kalocsai főkapitányi uradalom közhírré teszi, hogy a pestmegyei Dusnok községhez kebelezett 1936 magyar holdat tartalmazó

Borsósháti pusztáját

1899. október hó 1-től számított hat évre

f.évi december hó 15-én

alulírott hivatalban

d. e. 10 órakor

tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja, melyre a bérelni szándékozók ezennel meghívattak.

A haszonbéri feltételek alulírott hivatalban és a Dusnoki erdőmesternél a délelőtti órákban bármikor megtekinthetők.

Kellő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadhatók, melyek a szóbeli árverés után foglaltak el tárgyalatni.

Kalocsán, 1898. november 24-én.

A kalocsai főkapitányi uradalom tiszttartói hivatala.

6797

Sok pénzt

takaríthat meg, ha az egerek és patkányok okozta kiszámíthatatlan károk ellen védekezik.

Európa valamennyi katonai hatósága, sok ezer gazdálkodó, földbirtokos, erdész, molnár és magánzó ajánlja e célra a

Bender-féle szabadalmazott csapdákat.

Egyszeri kiadás! Kérjen prospectust ingyen és bérmentve. Tartós védelem!

KARL BENDER I., WIEN, IV./F.

Szőlővessző eladás

a Gróf Mailáth Géza úr patvarczi immunis homoktalajú szőlőjéből.

I. Gyökeres európai vesszők:

Mézes fehér 1 éves 10000 drb ezre 12 frt,
Olasz Riesling 2 éves 25000 drb ezre 12 frt.

II. Sima európai vesszők:

Mézes fehér 50000 drb ezre 6 frt,
Olasz Riesling 50000 drb ezre 6 „
Merlot 5000 drb ezre 6 „
Chasselas fehér 3000 drb ezre 10 „

Megrendelések

Ruszkó Antal jószágigazgatóhoz

Nagy-Szécsénybe a vesszők fele árának beküldése mellett intézendők.

6766

Magyar kir. államvasutak. Igazgatóság.

178965. sz. C. II.

Hirdetmény.

Osztr. magyar-swajeci vasuti kötelék. (Új kivételes fa-díjszabás életbe lépésére.)
1899. évi január hó 1-én a fenti kötelékben fa- és kéreggyűjtemények szállítására új kivételes díjszabás (IV. rész 2. füzet) lép életbe, mely által az 1894. évi június hó 1-től érvényes kivételes díjszabás (IV. rész 2. füzet) hatályon kívül helyeztetik. Budapest, 1898. november hó 23-án.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

Utánn. nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

Megjelent

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1899-ik évre.

Szerkesztik és kiadják:

RUBINEK GYULA és SZILÁSSY ZOLTÁN

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárjai.

A zsebnaptár ára az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel együtt 1 forint 60 kr.

Bolti ára 2 forint.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Hirdetési ár
szó 2 kr., fel-
minden

Csakis

Az állások be-
natkozó úgy na-
hirdetéseket la-
tul csakis a c-
telével fo-
zóni, hogy
vegyük az ese-
éleseknek és
levelez

Együttal-
sek kikerül-
tudatjuk t.
kal, hogy k-
tunk állás-
sel nem fog-
az üresedés-
ásokat ser-
nyilván, es-
küldött hi-
közöljük la-
megfelelő h-
előleges bek-
lett.

A kia

BETÖLTET

Keres

a sárospataki
dalom várható
egy gyakorlott
gazda az 1899-
1-ére való belep-
iskolát végző
részesülnek. Ké-
dalmi igazgató
rospatakra küld

Tehene

a ki a tehene-
lésben sikeres
rövid idejű, hat-
több évi becsül-
tud felmutatni
egy Budapesti
uradalomba. Te-
folyamodvány a
másolataival
visszajut adat-
uradalomnak P-
megye külföldi
bármikor elfog-

Irnok

jón 1899. janu-
désbe, melynek
pályázhatnak fo-
tanítózatot vá-
berők, kik ugy-
valamint eskü-
teendőben jár-
240 frt, élemez-
lakás, világitás
kezüleg irt folyó-
zónitványmáso-
hetőleg fény-
december hó 1-
tegrálti uradalom-
talához Szenteg-
háza, Baranyar-
dök.

Gépesz-

Állás január 1-
év. gróf Pálffy
ságában. Tudás-
uradalmi intéz-
Kókára (Pestun).

Magángya

Egy intelligens
mazo fiatal em-
kornakul leve-
János gróf urad-
nál Pudemier-
megye.

ÁLLÁST

Gépesz-

állást keres jan-
rális 1-re, ki ut-
az összes gazdas-
lásán, kezelési-
vasalást is töké-
étől szóló jé-
vannak. Cím a
bau.

Isp-

vagy segédtis-
január 1-ére félé-
végzett rom. ku-
len ember 5 é-
bir, jelenleg kil-
gazdaságban m-
dik, jártas a ga-
árban elméleti-
latilag, ugyszint-
jében a vadász-
helyét változtat-
rény igények
ajánlatokat kér-
tudható a kiadó

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Az állások betöltésére vonatkozó egy nagy, mint kis-hirdetéseket lapunkban ezen-tul csakis a czim kité-telével fogjuk kö-zölni, hogy ezáltal elejét vegyük az esetleges vissza-éléseknek és a költséges levelezésnek.

Együttal félreérté-sek kikerülése végett tudatjuk t. olvasóink-kal, hogy kiadóhivata-lunk állás közzététel-ével nem foglalkoztunk az üresedésben levő ál-lásokkal sem tartjuk nyitván, csakis a be-küldött hirdetéseket közöljük lapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges beküldése mel-lett.

A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Keresetiek
A sárospataki hercegi urada-dalom várómezei gazdaságába egy gyakorlott erélyes bér-gazda az 1899 évi január hó 1-ére való beépítésre. Földmíves iskolát végzetten előnyben részesülnek. Kérvények az uradalmi igazgatóságához Sárospatakra küldendők. 6755

Tehénsgazda.
A ki a tehéneszet és tejkeze-lésben sikeres működtető és nem rövid idejű, hanem egy helyben több évi becsületes szolgáltatást tud felmutatni, felfogadatik egy Budapesthez közel levő uradalomba. Teljesen felszerelt folyamódvány a bizonyítványok másolatával — mivel ezek visszamenetnek — Pázmándi uradalomnak Pázmánd, Fejérmegye küldendők. Az állás bármikor elfoglalható. 6807

Irnoki állás
Jón 1899. január 1-én tresce-désbe, melynek elnyerésére pályázhatnak felsőbb gazdasági tanintézetet végzett fiatal em-berek, kik egy a gazdasági, valamint és különösen az irodai teendőket járassák. Fizetés 240 ft, étkezés, ruházás, lakás, világítás, fűtés. Saját kezűleg írt folyamódványok bi-zonyítványokkal és le-hetőség fényképpel ellátva december hó 15-ikéig a szen-teráti uradalom központi hiva-talához Szentegyház, u. p. Dencs-háza, Baranyamegye intézen-dők. 6806

Gépész-kovács
állás január 1-re betöltendő óz. gróf Pálffy Pálné gazda-ságában. Tudakozódások az Uradalmi Intézéshez címzők Kővárra (Pestim.) küldendők. 6796

Magángazdakok.
Egy intelligens családból származó fiatal ember magángaz-dakoknál fevéteket íg. Pálffy János gróf urad. tisztartásá-gal Budapest, Pozsony-megye. 6773

ÁLLÁST KERESŐK.

Gépész-kovács
állást keres január, esetleg április 1-re, ki egy a cséplés, mint az összes gazdasági gépek javi-tásán, kezelésén kívül a la-vasalást is tökéletesen érti, 18 évről szóló jó bizonyítványai vannak. Czim a kiadóhivatal-ban. 6798

Ispáni
vagy segédített állást keres január 1-ére földmíves iskolát végzett rom. kath. 28 éves nő-ten ember 5 évi gyakorlattal bír, jelenleg kilencszáz holdas gazdaságban mint ispán műkö-dik, jártas a gazdaság minden árában elméletileg és gyakor-latilag, ugyancsinnél vad ró ide-jében a vadászatot is kedveli, helyét változtatni kívánó szere-ny igények mellett, szíves ajánlatokat kér. Czime meg-tudható a kiadóhivatalban. 6804

Parádés kocsis.
ki jó bizonyítványokkal bír, január 1-ére állást keres vidé-ken kettős, vagy négyes fogat-hoz. Czim a kiadóhivatalban. 6802

Elméletileg.
gyakorlatilag képzett gazdasz, 32 éves, keresztény, még nő-ten, január 1-től alkalmazást keres, 8 évi gyakorlattal bír, beszéli az összes hazai nyel-veket, kiszolgált lovas állást, Czim a kiadóhivatalban. 6809

Szakképzett
gépész uradalomban alkal-mazást keres. Kiváló bizonyít-ványok s ajánlatok. A. Ánlátok F. L. Jellike alatt kéretnek a kiadóhivatalban. 6713

Egy
ügyes, szorgalmas kertész, 36 éves, nős, egy gyermek anyja, ki a Francia- és Németország-ban alkalmazva volt, a kertés-zetnek minden ágában jártas egy a francia szőlőtenyésztés, mint mindenféle gyümölcse-t, konyhakerti parkirozás, üve-zési munkák szaporításában nagyon jártas; 5-6 éves bi-zonyítványokkal rendelkezik, s több nyelvet beszél, hasonló állást keres. Czim a kiadóhiva-talban. 6554

Földmíves-
iskolát végzett, 24 éves, nős, gyermektelen férfi gazdaságban segédített, gazdai magtárosi vagy ehhez hasonló állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6750

Gazdatisztnek
ajánlódik nagyobb birtok in-tenzív kezelésre, esetleg vezetésére, 50 éves, nős, keresztény tapasztalt gazda. Kivánatra személyesen bemutatkozik. Ajánlat Hegedűs János Buda-pest, Védgát-utca 5/b 1. 9. 6743

Kastélykertész.
szakképzett, 46 éves, nős, kis családú, ki huzamosabb ideig szolgált egy magnásnál, helyet keres. Czime a kiadóhivatal-ban. 6755

Gazdasági
és tejjgazdasági iskolát végzett, szőlőszőlő és borászati tanfo-lyamot hallgató, több évi gyakorlattal rendelkező tiszt állást keres azonnal. Czim a kiadóhivatalban. 6798

Földmíves-
iskolát végzett, 33 éves, rom. kath. nős, gyermektelen egyén, több évi gyakorlattal mint ispán működik, 1899. év január 1-ére szerény feltételek mellett állást keres. Czim a kiadóhiva-talban. 6717

Állást keres.
nagyobb gazdaságban egy rom. kath. vallású nőten ispán, ki jelenleg egy 2160 holdas gazda-ságot kezel. Tehéneszet, czu-koirépa és kalászos növények termesztésével foglalkozik. Könyvezetést szintén bírja. Felmondást 15 nap. Czim a kiadóhivatalban. 6791

Kertész.
családos, ki a kertészet összes árában tökéletes jártassággal bír, állást keres újévre. Czim a kiadóhivatalban. 6806

Egy
rom. kath. kis családú gazda-tiszt, ki a pályán 27 évi tapasztalattal működik, mint önálló kezelőtiszt jelenleg egy na-gyobb gazdaságban van alkalmazva, állását szándékozik változtatni azonnal vagy jövő évi április 1-én. Jó bizonyítvá-nyokkal bír, személyesen meg-jelenhetik. Czime a kiadóhiva-talban. 6805

Földmíves-
iskolát jó sikerrel végzett, 27 éves, nőten egyén, ki a gazda-ság minden ágában, az állat-tenyésztés, hizlalás és tejkeze-lésben jártassággal bír, segéd-tiszt, vagy gazdai állást keres azonnal vagy későbbre, esetleg újévre. Czim a kiadóhivatal-ban. 6716

Földmíves-
iskolát végzett, 34 éves férfi mint major gazda, a vagy fel-ügyelő valamely gazdaságban alkalmazást keres. Szíves meg-keresések e lap kiadóhivatalá-ba kéreknek, hol s czim is megtudható. 6779

Földmíves-
iskolát végzett, nős, gyermek-telen férfi, ki nagy uradalom-ban mint ispán működött, azon-on jó bizonyítványai vannak, 12 évi gyakorlattal, ispáni vagy se-gédített állást keres azonnal vagy január 1-ét beépítésre. Jár-tas az összes növények termé-zésében. Állat-tenyésztésben, szarvasmarva hizlalásban, tej-tenyésztésben és könyvtar-tásban. Beszél magyarul és szerbül. Czim a kiadóhivatal-ban. 6778

Nős.
földmíves-iskolát jelesen vég-zett, kiszolgált huszár, egy évi gyakorlattal, gazdai vagy ehhez hasonló állást keres, szerény igények mellett. Czim a kiadó-hivatalban. 6782

Majorgazda.
bérsgazda vagy főtéhenész állást keres egy földmíves-iskolát végzett, 35 éves, nős, keresztény férfi, bármikor be-építésre, aki hasonló minősé-gekben Gróf Pálffy Pálné — sz. Gróf Károlyi Geraldine O. N. M. Jován Ujfalvi gazdaságában 24 évig, Örgöf Palavizini Sándor O. N. M. Algyő-Mind-szent hitbizományi uradalom farki gazdaságában 2 1/2 évig mint főtéhenész volt alkalmaz-va. Szíves megkeresések „Meg-bizható” czimén a kiadóhiva-talban. 6780

Felsőbb
gazd. tanintézetet végzett, több évi, — nagy uradalomban szer-zett — gyakorlati bíró gazda-tiszt, ki magyarul, románul és kevéssé németül is beszél, jan-1-ére ispáni vagy kezelőtiszt állást keres. Czim a kiadóhiva-talban. 6785

Nagyobbszerű
tehenészet berendezését, eset-leg kezelést is elváltatnám. Ajánlatok „Nagyobbszerű te-hénészet” jellegű alatt továbbít-tatnak. 6788

ÁLLATOK.

Tenyésztési
czérra nevelt 15 darab kecska és 9 darab kan Poland chiza-borgyulára keresztelésű 5-6 hónapos malacok eladó Otkuk Péter Jezvini gazdaságában, u. p. Temesrékás. 6770

Igen
szépen fejlett emdeni kereszt-zésű garabok darabonként 3-4 50 kr-ért eladók Gyenesdiáson 56 Jász-Jákóhalmán. Ugyanott Choehin-china plymouth és Choehin-china langshan ke-resztelésű kakasok, drbja 2 ft-ért kaphatók és 1 langshan kakas és tyúk, a kettő 3 ft-ért. 6799

Eladó
tenyésztésű változtatása végett Bankár mén, fekete, 174 cm. magas 10 éves apja Bankár angol tollív, anyja Flóra Elő-szállás kanca; nagyapja Buc-caneer angol tollív, nagyanyja Dóra; Ára 100 ft. Koller István Áltó Rajkon u. p. Gelse, Zala-megye. 6761

Igen szép, változtatott vörös-tarka simmenthali jelleget 1-2 (3) éves 6506

növendék ökor és üsző borjakat megvetelre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER Kis-Czelli kereskedők.
Mégrendelések egyszerű szerinti bármikor is elfogadhatnak

Eladó
egy páró jövőrű 103 cm. magas igen jól párosított 5 1/2 éves vil-gos pejtő. Ára 800 ft. Czim a kiadóhivatalban. 6783

Keresetiek
egy tenyésztésre alkalmas Per-cheron vagy erős csontozatu Noniusi mész. Ajánlatok Ura-dalmi tisztartóság Övenses, u. p. Arad, kéretnek. 6784

Nyulakat

vesz bármily mennyi-ségben a vad ideny bármely szakában legmagasabb áron Kovács Lajos, vadkiviteléi üzlete KECSKEMÉT. Sürgönyczim: Kovács Kecskemét.

Angol
kakas után nevelt fajtisza plymoutrkok, díjazott wyandotte favelesek minőség sze-rint kaphatók Miklóssy Lujzá-nál, Nagy-Kanisán. 6781

Hizlalt kappant

valódi nagyot, átveszek bármily mennyiségben e hó végig, darabját 90 kr-ért utánvétellel szállítva.

SCHMIDT A. ÖDÖN
vad és szárnyas kiviteléi üzlete Kecskemét. VEGYRESEK.

Öszi és tavaszi szállítá-sra ajánlok, tavak és folyók benépesítésére, gyorsnövesű, cseh fajja egy és két éves pontyot és ivarérett anyahalat, továbbá tenyészültöt, csukat, czompot és rákot.

Corchus Béla
haltenyésztő BUDAPEST, IV., Molnár-utca 17.

Kisebb birtok
Hont megyében 200 magyar hold, megfelelő lakóházakkal és gazdasági épületekkel berb-ado, esetleg örökön eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6803

Lóhere-

és luczerna-mag 6418 legjobban értékesíthető

HALDEK
magkereskedésében Budapest, Károly-körút 9.

Eladó
immunis domok. Gyógyegyé-ben 200 hold dékoltotnek fekvő magaslattal, szőlőnek igen al-kaalmas esetleg 100 hold jó ga-bonatermőföld is közvetlen mellett. Czim a kiadóhivatal-ban. 6745

Eladó burgonyák.

Szavatolt, fajtisza minőségben őszi estavaszi szállításra, Beleg vasuti állomásra, vevő zátkjái-ban. Tavaszi szállítás 100 ko. 50 kr., diágóbb. Sydowitz 100 kilo ft 3.—, keményítő tartal-m 23%, Onéda 100 kilo ft 2.50, keményítő tartalom 18.5%, Wil-helm Korn 100 kilo ft 3.—, keményítő tartalom 21%, Maer-ker 100 kilo ft 3.—, keményítő tartalom 20%, Reibschanzler 100 kilo ft 3.—, keményítő tartalom 21%, Magyar kincs 100 ko. ft 2.50, keményítő tartalom 19.8%, Imperator 100 ko. ft 2.50, keményítő tartalom 19.8%, Czarewna 100 kilo ft 4.—, óriás takarmányfaj 19%. Ugyancsak eladó 14 drb. 1 1/2 éves, jól kifejlett félév. Hamp-shire-down tenyész-kos, dara-bonkint 25-30 ft. Bővebb felvilágosítással szolgál Polltzer Céra, Nagy-Körpád, Somogy-megye. 6771

Szálas takarmány adagolására

páratlanok a SZABADALMAZOTT KÉVE ÉS PORTIO KÖTELEK BELLAN MÁTYÁS BACS-CSEBEN PROSPEKTUS INGYEN-BÉRMENTVE

egy próbapostacsomag 100 drb közönséges portiókötél 1.90. 100 db „Millennium” 3.— utánvétellel mindenhová bérmentve küldetnek.

Szőlőajtványok.
Piros és Fehér gyöngyszőlő, Madeline és számos borfajok dős gyökerezű, teljesen forradt kilogás alán. Képestris, Montic-ola, sima és gyökeres. Ár-jegyzék, bővebb leírás ingyen. Ojtványtelep, Nagy Kágya, u. p. Székelyhid. 6764

Eladó gyök.
szőlőajtványok Bajor József Állami felügyelet alatt álló szőlőtelepéről Rác-zalmáson. Jégverésmentes, 1. oszt. szok-ványminőségű szőlőajtványok Riparia Portalis, Vitis Solonis és Rupescris Monticola slányok-on a következő fajokban: Chasselas blanc erquant, Chasselas rouge, Ezeréves Magyarország Emleke, Ezerjó, Furmint, Kadarka, Kövidinka, Mézősfőhér, Muscat Alexan-drine, Nagybungundi, Oszs-rizling, Passatutti, Szlanka-menka. 6443

Ára a fajok minősége sze-rint 140-160 ft ezrenként. Tösség árjegyzéket kérnél!

Lóhere-

magot 6821 bármily nagy mennyiségben a legmagasabb áron vásárol és mintázott ajánlatot kér

FISCHER J.
heremagkiviteléi üzlete Budapest, Nagykorona-u. 18.

Vízimalombérlet

kerestetik, nagyobb szabású és csak nagyobb uradalom tulajdona, de biztos vize is legyen. Bővebbet Sikray S. urnál, Vá-csi-körút 33. Budapest. 6810

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára. Irta: K. Ruffy Pál uradalmi főtiszt.

Ára portómentes kül-déssel 1 frt 10 kr.

Eladó

takarmányrépa ca 4-5000 mm. részben Mauthner-féle olaj-bogyó, részben Ekerdörö, to-vábbá ca 200 mm. burgonya legnagyobb részben magyar kincs. Luczenbacher-Jenő Vác (Mária-udvar). 6888

Legalkalmasabb karácsonyi és újév ajándék!

Pósa bácsi, PÜNKÖSDI

RÓZSÁK

czimű képes verses könyve. A szerző, ki ma már aján-lásra nem szorult, a gyer-mek irodalom valóságos gyöngyét mutatja be, gyö-nnyörű kiállításánál fogva, pedig egyik legalkalmasabb gyermeki ajándék.

Ára míg a készlet tart 1 frt 50 kr. helyett csak 1 forint, mely összeg előleges be-küldése esetén bérmentve küldetik meg.

Ugyanott nagy választék: Ifjúsági iratok, Dizművek a világirodalom minden nyelvén

alkalmi áron kaphatók. Bárki részére ingyen a Könyvkedvelők Kalauza, Szilágyi Béla

tel. és kltirodalmi anti-quariuma, könyv és zené-mű kereskedés BUDAPEST, IV. Károly-körút 26.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.
Legmagasabb köl-csön a valódi kecs-érték alapján 20 60 év közt időre kész-pénzben. Birtokos felmondhat bármikor pénztárást nem mondhat fel. Csekély kamattal tökéle törlesztetik. Lebonnyo-tás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és illátémenyes. Semmi előleges költsé-g. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis a telek-könyvi kivonat, kataszterir. Czim: Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 39. Legnagyobb Ingatlan- és Jel-zálog-Forgalmi-Intézet a mo-narchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlata

